Строителната индустрия за 2013 година не успя да реализира потенциала си, остава в позиция на догонващ растеж .

Членове

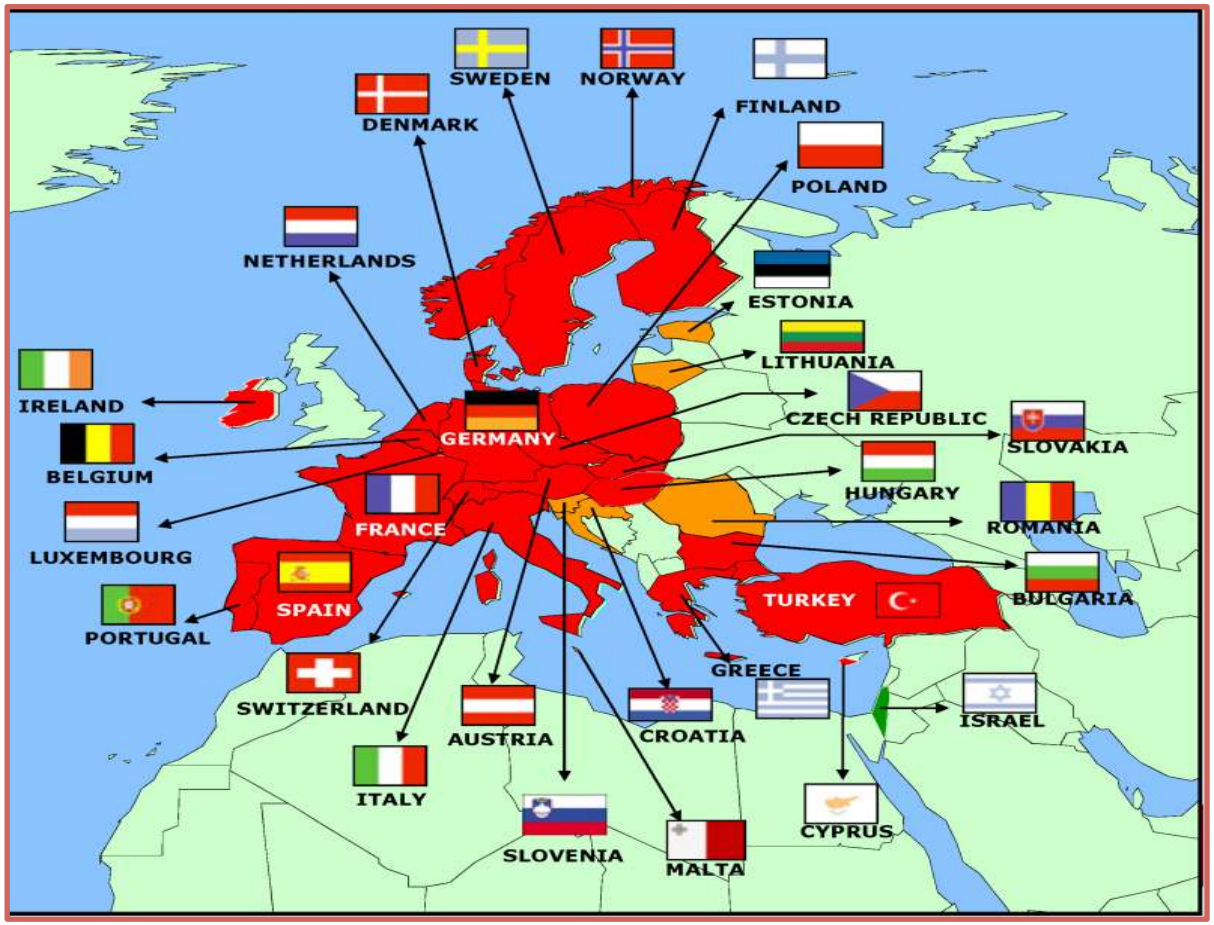
29 Страни

33 Федерации

пълноправен член

член – наблюдател

сътрудничество

Строителна дейност в ЕС
2012 година

по данни на FIEC

1,172 млрд. €

Общо

Сторителна продукция

2012 г. EU -27

Снижение на ръста от 3% спрямо 2011 година

43.8 млн.

Работиници в EU зависят директно или индеректно от строителния сектор

14.6 млн. или 6.8% заети

в строителен отрасъл от общо заетити за 2012 г. EU

30.2 % заети

в строителен отрасъл от общо заети в индустрията за 2012 г. EU

Формира 9.1% /БВП/ 2012 г. EU -27

Формира 49.9% от ДМА за 2012 г. EU-27

Строителен сектор

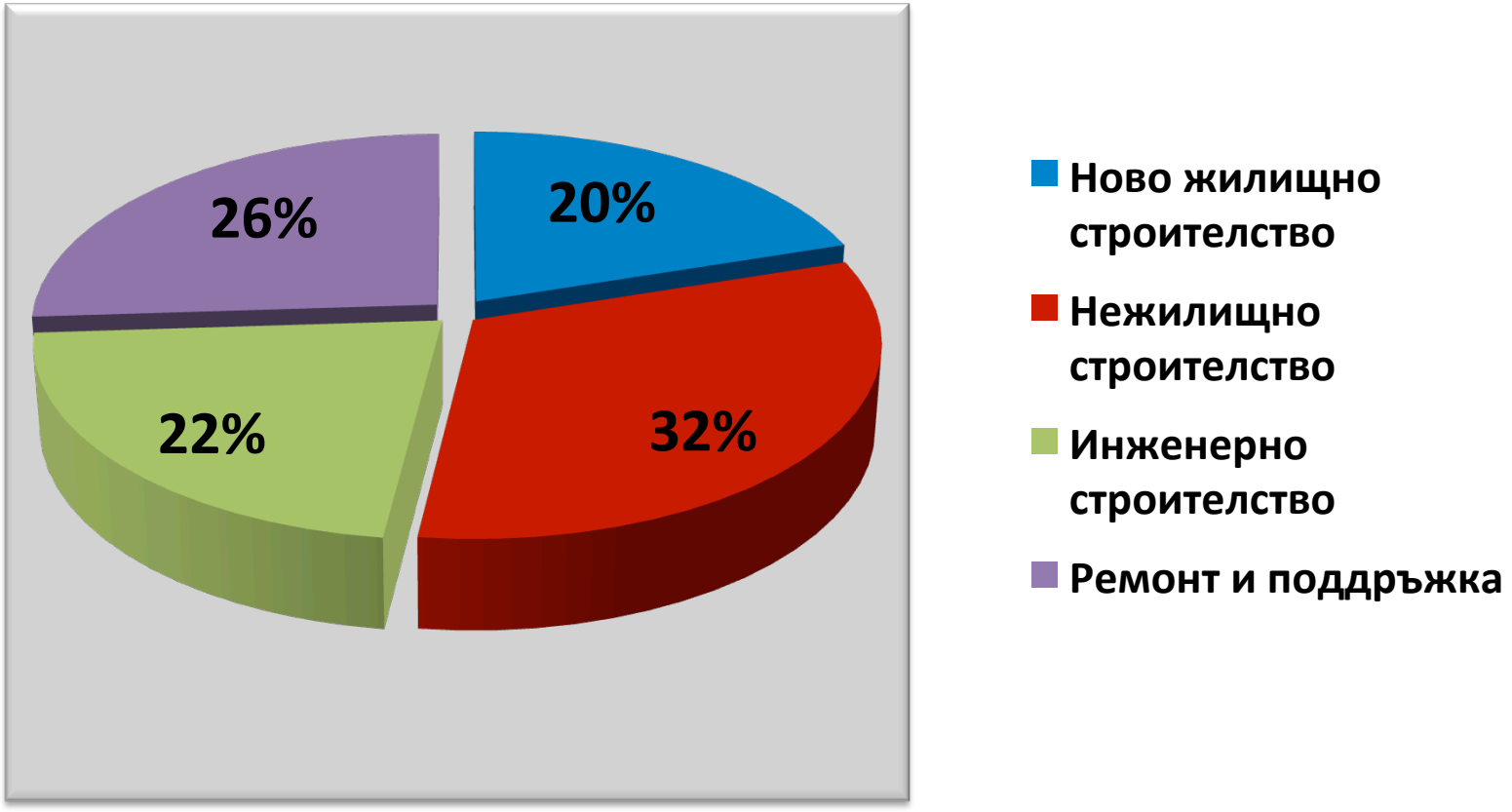
Най-голям работодател 30.2 % от заетите в европейската индустрия

3.1 млн. Строителни фирми 2012 г. в EU -27

95% от тях са малкии средни предприятия до 20 човека и 93% до 10 човека

Строителна дейност в Европа
2012 година

По данни на FIEC

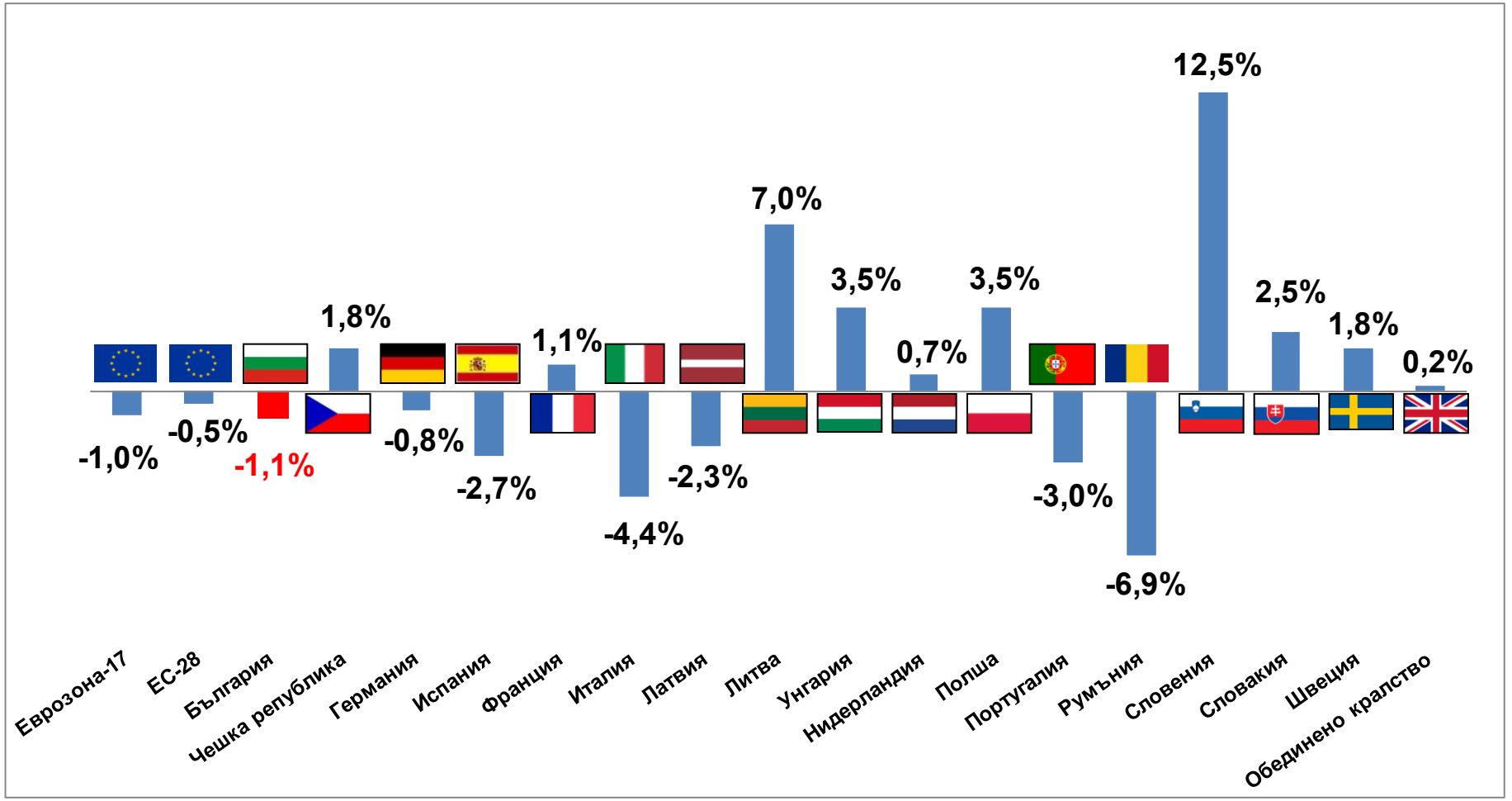

Строителна продукция в ЕС

IV трим.2013г.

(Спрямо предходното тримесечие), %

По предварителни данни на Евростат

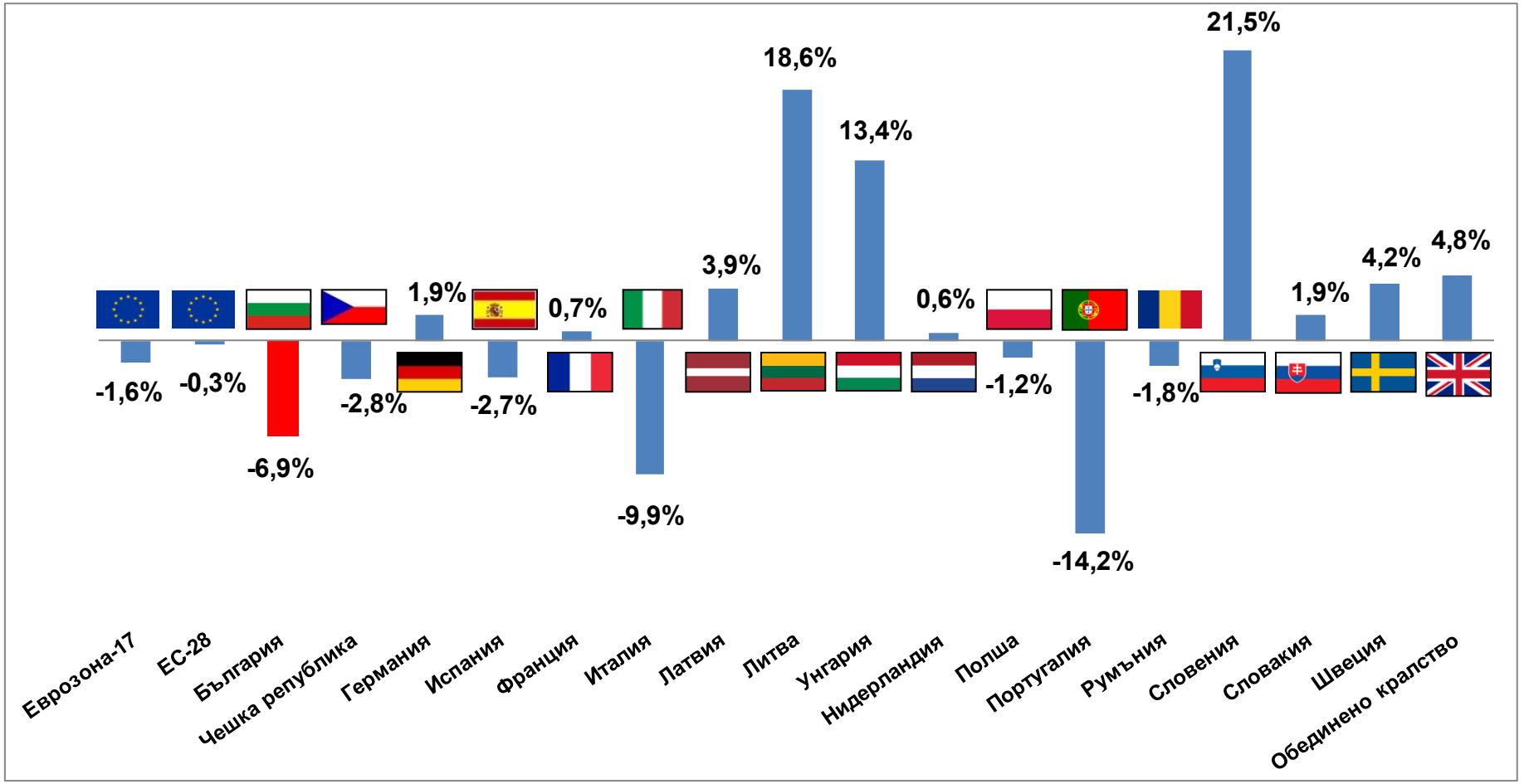

Строителна продукция в ЕС

IV трим.2013г.

(Спрямо съответното тримесечие на предходната година), %

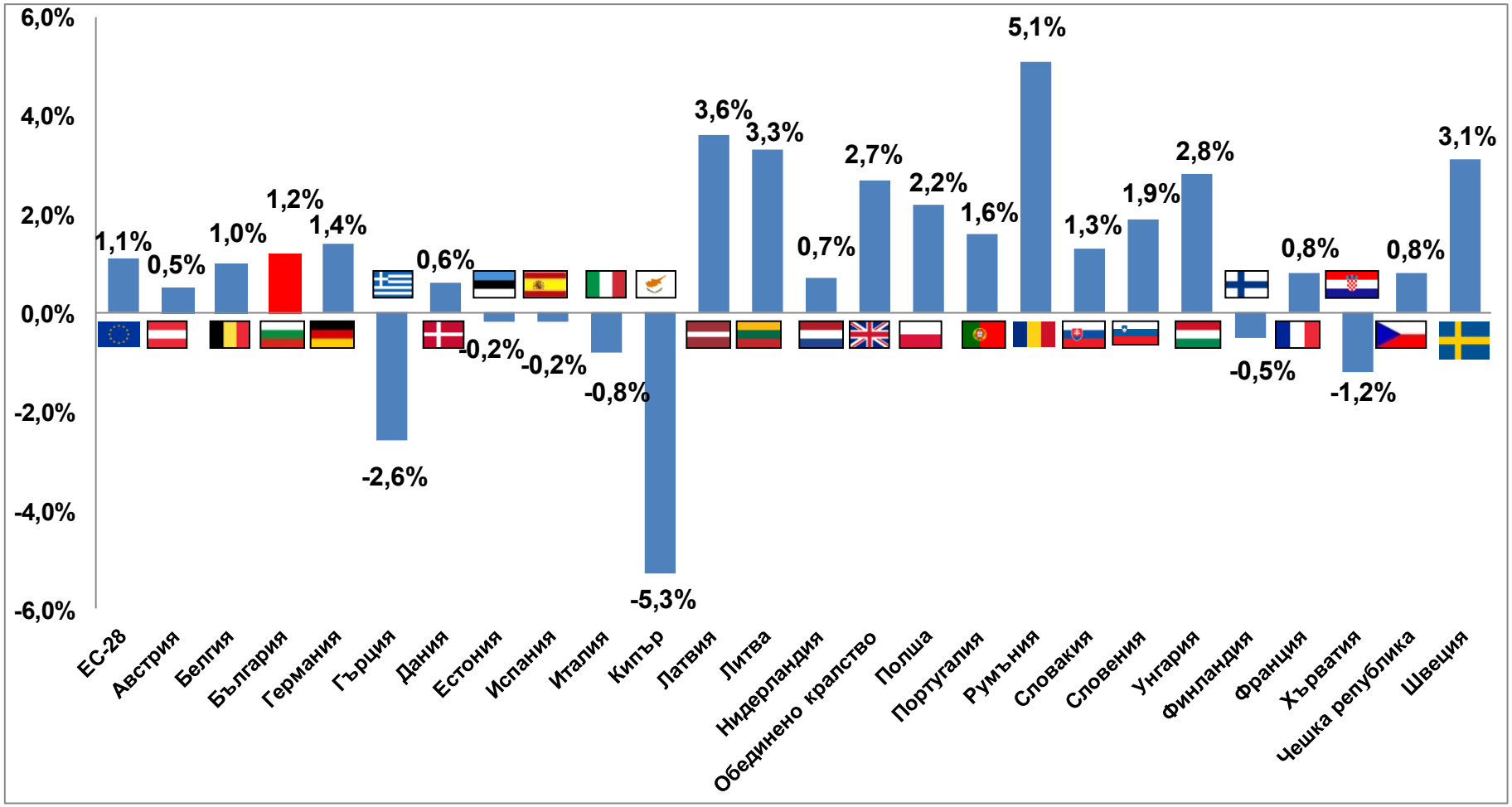
По предварителни данни на Евростат

Темп на прираст на БВП на страните – членки на ЕС, през IV трим.2013г.

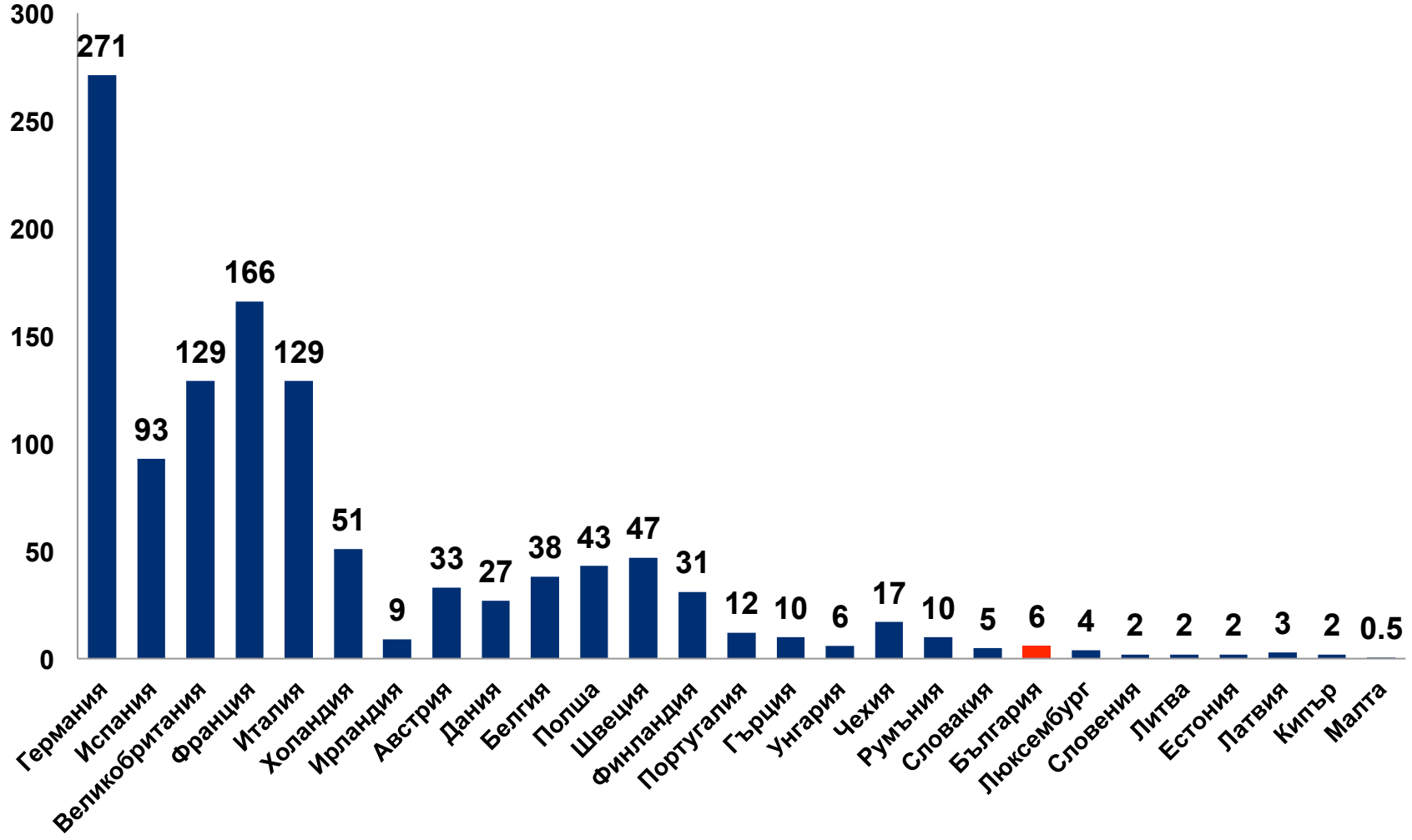
(Спрямо съответното тримесечие на предходната година), %

По предварителни данни на Евростат

Строителна продукция в ЕС 2013г., млрд.€

По данни на ФИЕК

Строителството е ключов сектор за новата индустриална политика на ЕС, възможност отново да бъде двигател на растеж.

В Европа за 2014-2020 г. :

- 80 млрд. евро са осигурени за иновации и развойна дейност, целящи подобряване на индустрията и на бизнес климата.
- 23 млрд. евро за подобряване на трансевропейските транспортни мрежи през следващия програмен период

- 22 млрд. евро ще бъдат вложени в дейности, свързани с прехода към по-зелена икономика с нисковъглеродни емисии. да се подкрепи европейската индустрия

Включване на строителството сред шестте приоритетни сектора за реиндустриализация на Европа .

Европейски перспективи и предизвикателства пред икономиката и строителната индустрия в контекста на новия програмен период 2014-2020 г

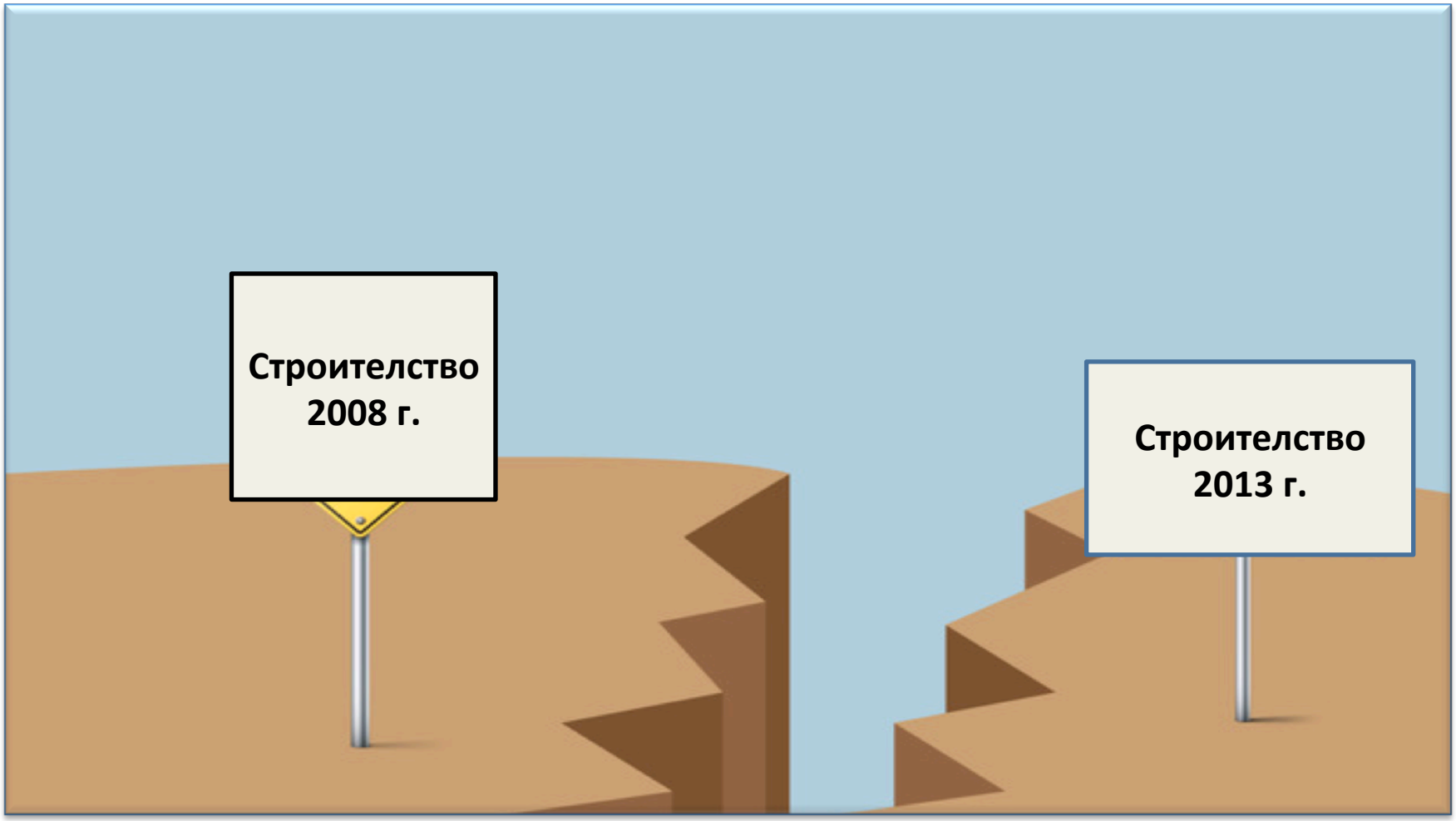
Включването на строителството сред шестте приоритетни сектора за реиндустриализация на Европа .

- **Предложение за План за действие на ЕК**
- **Планът се състои от пет основни стълба –**
  - **поощряване на инвестициите,**
  - **подобряване на квалификацията,**
  - **по-ефикасно използване на ресурсите, създаване на истински вътрешен пазар на строителството в ЕС**
  - **насърчаване конкурентоспособността на фирмите чрез излизането им извън границите на Стария континент.**
  - **Спазване на приетата директивата относно борбата със забавените плащания при търговските сделки.**
  - **Увеличение на националните мерки за стимулиране на строителния сектор да се увеличатданъчни облекчения, намалени ставки за ДДС и преференциални лихвени проценти.**
  - **Организират се мисии по целия свят от страна на ЕС , които да търсят възможности за инвестиции, и по този начин да се подкрепи европейската индустрия**
- **Предстои и провеждането на международен форум за Африка и Латинска Америка, на който ще се дискутира устойчивото строителство и търсене на нови пазари по света. Направени контакти с Северна Африка, Латинска Америка, Русия, Китай. Ще имаме мисия и в Израел и Канада.**
- **Желаещите български компании могат да вземат участие в срещите, организирани от ЕК.**

Строителна дейност в ЕС 2013 година

- Европейската икономика за 2013 година бележи лек ръст по данни Евростат.
- Строителната индустрия на ЕС по предварителни данни на FIEC формира 1148 млрд. евро или спад от 2% в сравнение с 2012 година . Строителните фирми са 3.1 млн. при запазване на нивата с 2012 година .

Строителната индустрия в позиция на догонващ растеж .

Строителна индустрия 2013 година

Строителната индустрия за 2013 година не успя да реализира потенциала си, продължава да бъде в позиция на догонващ растеж .

- Развитието на сектора се отлага с всяко следващо тримесечие, дори и малките ръстове в някои сегменти , които се движат в рамките на статистическата грешка , не дават основание за оптимизъм напред . Налице е все още влошена перспектива за бранша.
- Последиците от финансовата криза и въздействието ѝ върху икономиката , като цяло продължават да поставят под натиск отрасъл строителство. Тази ситуация отслабва крехкото доверие за излизане от криза на строителният бранш. Рисковете продължават да са налице, а макро финансовата и икономическа ситуация не дава стабилност. Не се очаква ситуацията да се подобри значително и през 2014 г.
- Общата строителна продукция за 2013 година надмина незначително нивата на 2006 година .
- **Прогнозата на Камара на строителите в България за понижение 10-15 % на годишна база се сбъдна. Резултата е спад във всички сегменти от строителната индустрия.**

Строителна индустрия 2013 г.

- Налице е свито частно потребление, ниско потребителско търсене без значителна промяна на нивата на готовата строителна продукция.
- Замразените строежи за 2013 година в различни фази носят загуби не само за предприемачи, финансови институции, но и строителният бранш като цяло.
- Наблюдава се нисък ръст на кредитиране при малките и средни фирми ,нарастване на необслужваните кредити ,налице са сериозни проблеми с ликвидността поради забавените плащания .
- Към 31.12.2013 по данни на Министерството на финансите задълженията са в размер на 162 млн. лв. или 83 млн. евро .
- Над 80% от тези задължения са към отрасъл строителство. Тези задължения са формирани от 152 общини, или 58% от общия им брой в страната. Делът на обявените обществени поръчки за отрасъл строителство е около 25 % , и се нареждат веднага след обявените обществени поръчки за услуги.
- Занижени капиталовите разходи, заложени в бюджета на държавата и общините.
- Генерирането на оборотни средства става все по-трудно , за да се прескочи бариерата на застоя . Ситуация негативна за подема на бранша като цяло .

България остава сред държавите в Европейския съюз (ЕС) с най-голям спад по показатели на строителната индустрия.

Строителна индустрия 2013 г.

- Вместо връщане към траекторията на дългосрочен растеж , налице са факти чертаещи отдалечаване от него , показващи влошена перспектива за развитие на отрасъл строителство , като се има предвид и преходният програмен период.

Обща строителна активност за 2013 година

- През 2013 година БВП възлиза на 78115 млн. лв. , като на едно лице се падат 10743 лева. БВП на годишна база получен като сбор от тримесечни данни нараства в реално изражение с 0.9% спрямо 2012 година. БДС се увеличава с 1,1% на годишна база. На едно заето лице се падат 6 593 лв. от обем на брутния вътрешен продукт, като всеки зает създава средно 15.7 лв. БВП за един отработен час, по данни на НСИ.
- **Отрасъл строителство формира** 5.6% от БДС за 2013 година при 6.1% за 2012 година. с около 19068 строителни компании с преобладаваща част - 95% малки и 5% средни и големи фирми.
- Едно заето лице има производителността на труда на годишна база 6300 лв. или намаляване на производителността на труда на едно заето лице от 9.2% в сравнение с 2012 година .
- Отработени човеко часове от един нает по трудово правоотношение 1676,8 при наети в строителната индустрия 124 хил. Разходите на работодателят за труд при един отработен час 5.55 лв.

Строителна индустрия 2013 г.

- Спадът на строителството за поредна година не е новина. Причините са комплексни като на първо място :

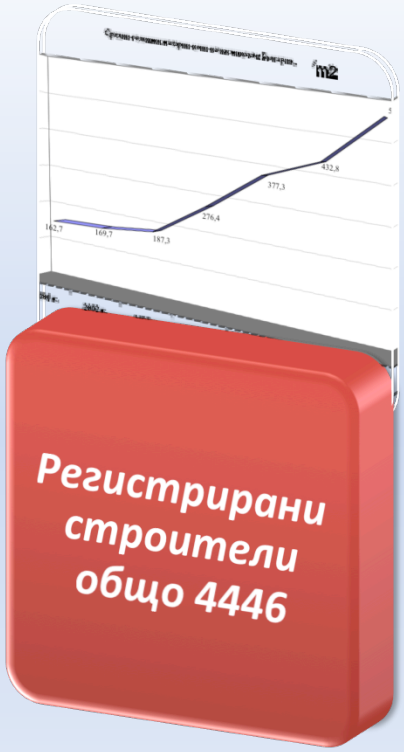
- Липсват реални реформи . Бранша продължава и остава силно зависим от обществените поръчки над 80%, финансирани от европейските фондове,поради липса на частни инвестиции и на капиталови разходи от държавата и общините.
- Липса на големи проекти .
- Повече от 90 % от строителните фирми са направили съкращения .
- Повече от 97 % от строителните фирми показват значително намаление на обемите и липса на стабилни темпове на растеж.
- Не малък процент от строителните фирми на практика са замразили дейността си .
- През 2013 г. движещият фактор – Приток на чужди инвестиции по данни на БНБ/ Българска Национална Банка / насочени към строителната дейност продължават да бележат отрицателни стойности.

Строителна индустрия 2013 г.

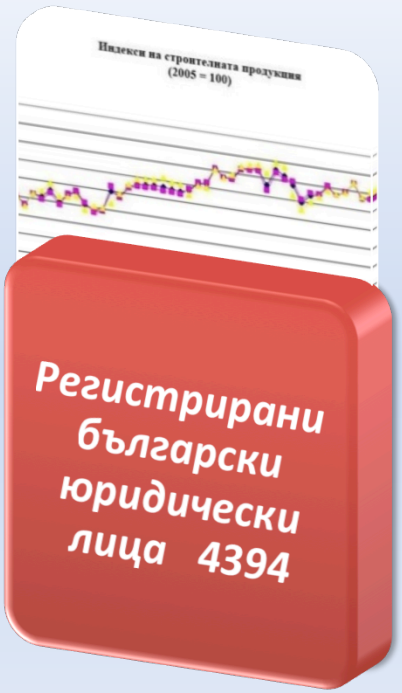
- **Регистрираните строителни компании** в ЦПРС към 12.03.2014 са 4446, от които 4394 български юридически лица и 52 чуждестранни фирми. Заличените фирми към разглеждания период са 596 бр.
- **Членове на КСБ** към 11.03.2014 година са - редовни - 1471 , сдружения 26

Регистрирани строители в ЦПРС на КСБ към 11.03.2014г.

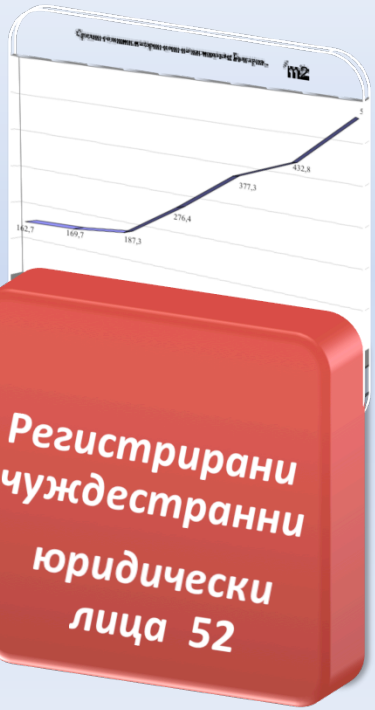
данни на ЦПРС на КСБ

Регистрирани строители общо 4446

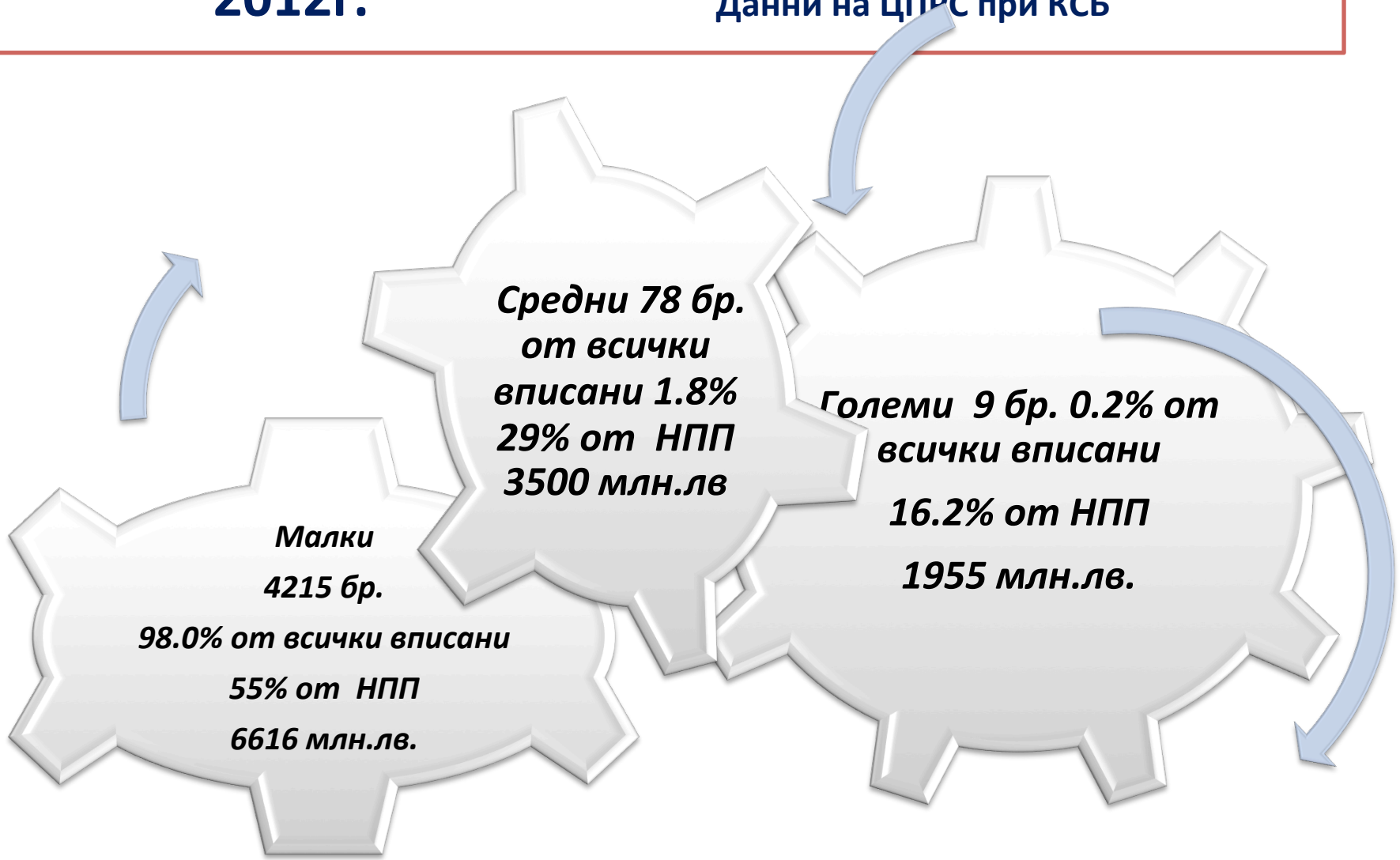
Регистрирани български юридически лица 4394

Регистрирани чуждестранни юридически лица 52

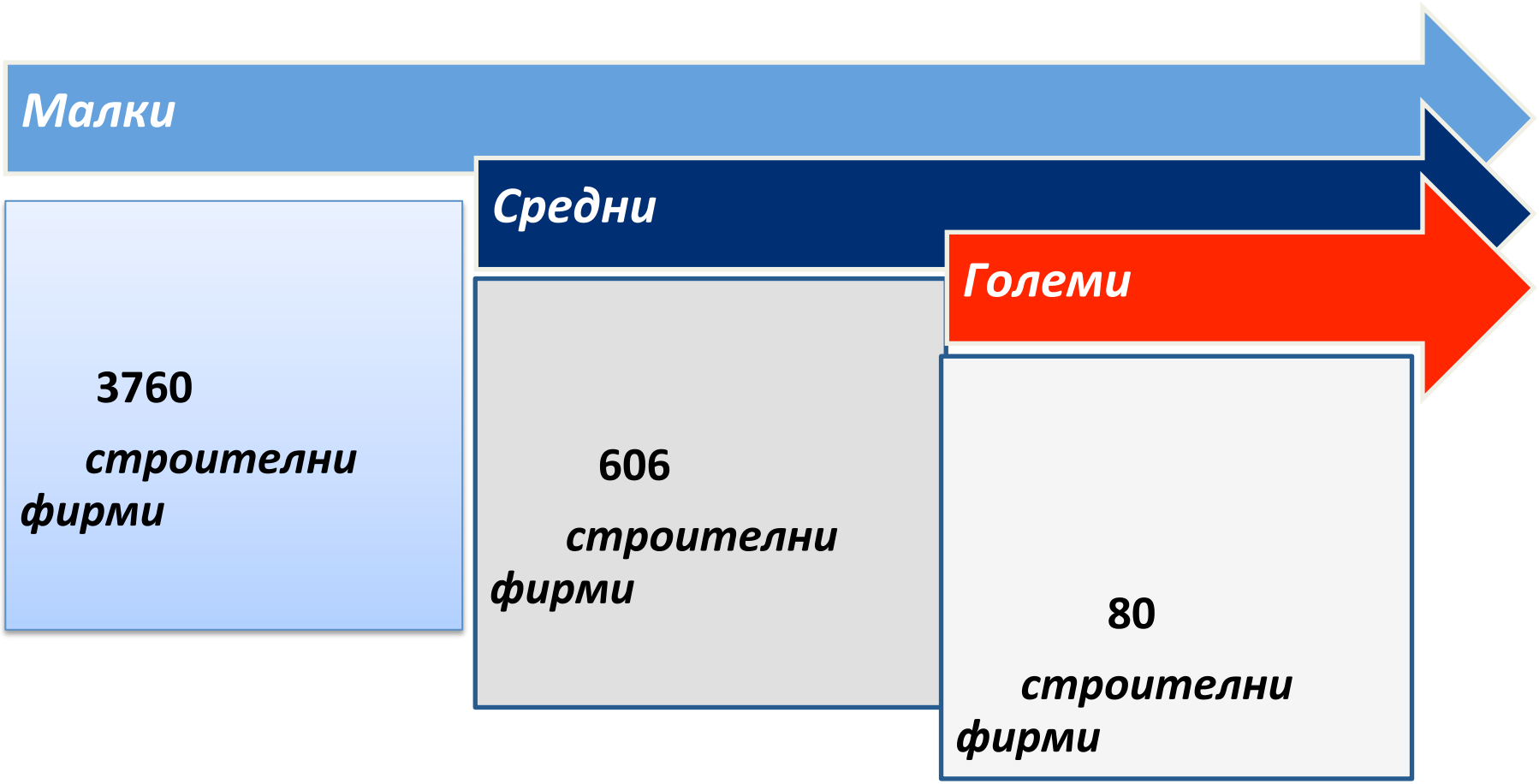
Дял на НПП разпределение – критерии оборот 2012г.

Данни на ЦПРС при КСБ

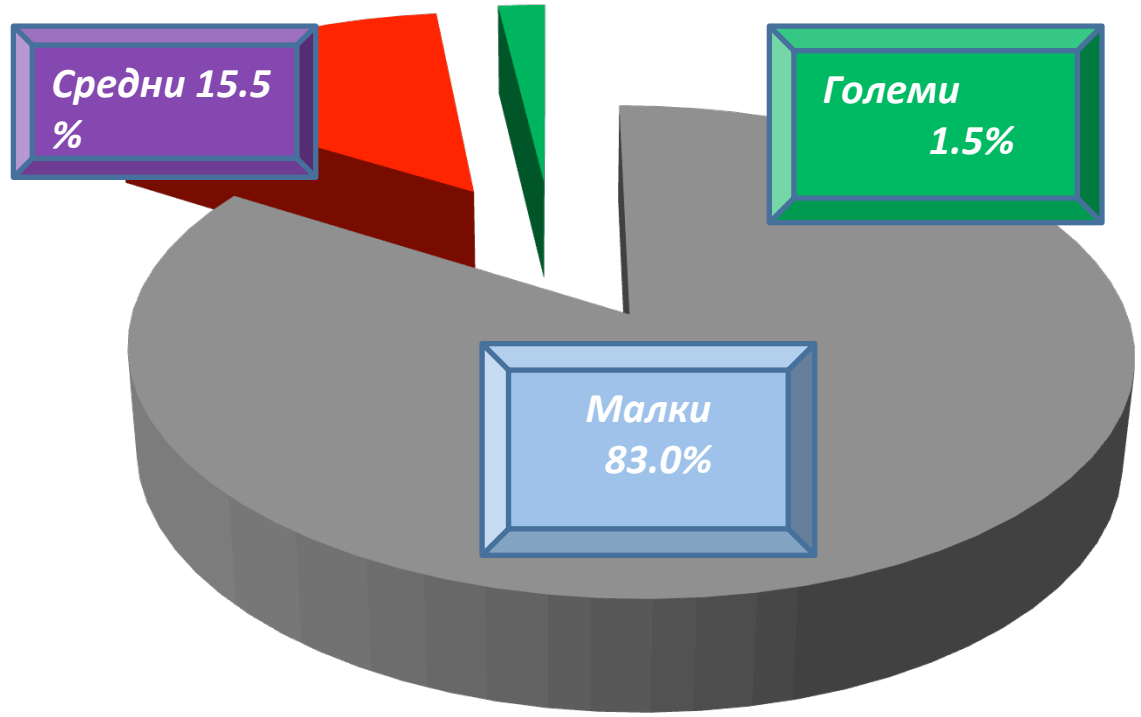

Разпределение на фирмите по критерии персонал по данни на ЦПРС при КСБ към 11.03. 2014 г.

Данни на ЦПРС

Разпределение на фирмите по „критерии персонал“ % по данни на ЦПРС при КСБ към 11.3.2014.

Регистрирани строители в ЦПРС на КСБ по години 2008-2014 г.

• 2007 г. към 31.12.2007 –	регистрирани фирми	199
•	заличени няма	
• 2008 г.към декември	регистрирани фирми	5131
•	заличени няма	
• 2009 г. към 25.09.2009	регистрирани фирми	5815
• към декември 2009	регистрирани фирми	4989
•	заличени 1299 фирми	
• 2010 г. към декември	регистрирани фирми	4222
•	заличени 1280 фирми	
• 2011 г. към декември	регистрирани фирми	4192
•	заличени 563 фирми	
• 2012 г. към декември	регистрирани фирми	4160
•	заличени 596 фирми	
• 2013 г. към септември	регистрирани фирми	4138
	заличени 456 фирми	
• 2013 г. към декември	регистрирани фирми	4302
• 2014 към март	регистрирани фирми	4446
•	заличени 596 фирми	

Нетните приходи от продажби формирани в строителната индустрия по „критерии оборот“ данни н ЦПРС на КСБ

- Делът на Нетните приходи от продажби формирани в строителната индустрия по „критерии оборот“ по данни на ЦПРС на КСБ се разпределя 98% от общият брой фирми са малки, който формират 55% от Нетните приходи от продажби , средните фирми са 1.8 % и носят дял в Нетните приходи от 29% и големите представляват 0.2% със принос в НПП от 16.2%.

Строителна индустрия 2013 г.

- Произведена продукция за 2013 г. отрасъл строителство по данни на НСИ е 11277 млн.лв. - цифри потвърждаващи позиция без напредък и устойчив растеж и маркират спад от 12.6 % в сравнение с 2012 г.
- Строителната индустрия страда от натрупан дисбаланс във времето.
- Нивото на формираният обем в строителната индустрия достига 2006 година , а в сравнение с успешните години продължава да се отдалечава и остава в позиция на догонващ растеж.

Прогнозата за 2014 г. също не носи оптимизъм и предпоставки за съществена промяна . **Трудна е задачата да се направят оптимистични прогноза, без премахване на пречките.**

Произведена продукция по сегменти 2013 г.

- **Сегмента сградно строителство :**
- Представлява 57.6 % от общо произведената продукция в отрасъл строителство за разглеждания период.
- Запазва се тенденцията на спад от 10.3% в сравнение с 2012 година . Ако се проследи движението на нивата по тримесечия за 2013 година при сравнителен анализ се наблюдават данни с положителен знак , но в сравнение с най- високите нива този сегмент бележи спад от 55.4%.
- **Обявените обществени поръчки** по този сегмент за 2013 година са 702 бр. на стойност 552 млн.лв. или 24.3% от броя на общо обявените поръчки и 12.6% от стойността.
- **Сключените договори** по обявени обществени поръчки за 2013г. са 1117 бр. на стойност от 679 млн.лв. при произведена продукция на стойност от 6495 млн. лв.

Анализът показва ,че сградното строителство продължава да е преобладаващо и в голямата си част се формира от частни инвестиции.

Произведена продукция по сегменти 2013 г.

Сегмента инженерно строителство произведена продукция на стойност от 4782 млн.лв. и представлява 42.4 % от общо произведената продукция за 2013г.

Тенденцията: Този сегмент продължава тенденцията на спад на фона на забавящата се икономика, като намалението за 2013 г. е от 15.5% в сравнение с предходната година и ръст четвърто тримесечие от 31.4% в сравнение с третото тримесечие на 2013 година .

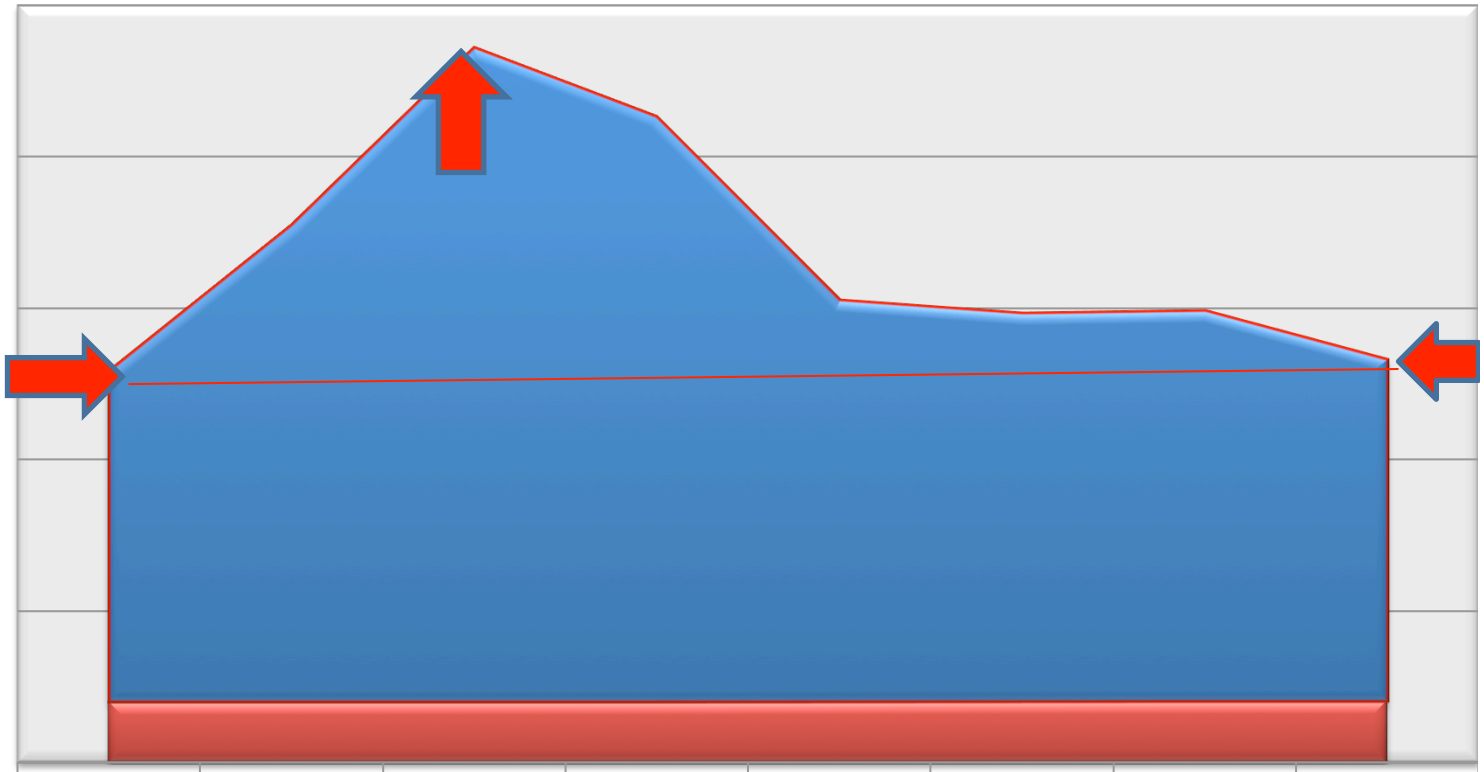
В сравнение с най-високо постигнатото ниво на 2009 г. спад от 39.5%.
Обявените обществени поръчки за „Инженерна инфраструктура“ + В и К + енергийната инфраструктура са 1116 бр. на стойност 3680 млн.лв.

Сключените договори за по този сегмент на инженерната инфраструктура +В и К +енергийни обекти са 1421 бр. на стойност от 3408 млн. лв. при произведена продукция за периода на стойност от 4782 млн.лв.

Анализът показва , че този сегмент 72% е движен основно от обществени поръчки на държавата и общините , финасирани основно с европейски средства.

Продукция на строителните предприятия 2006г. – 2013*г., млн.лв.

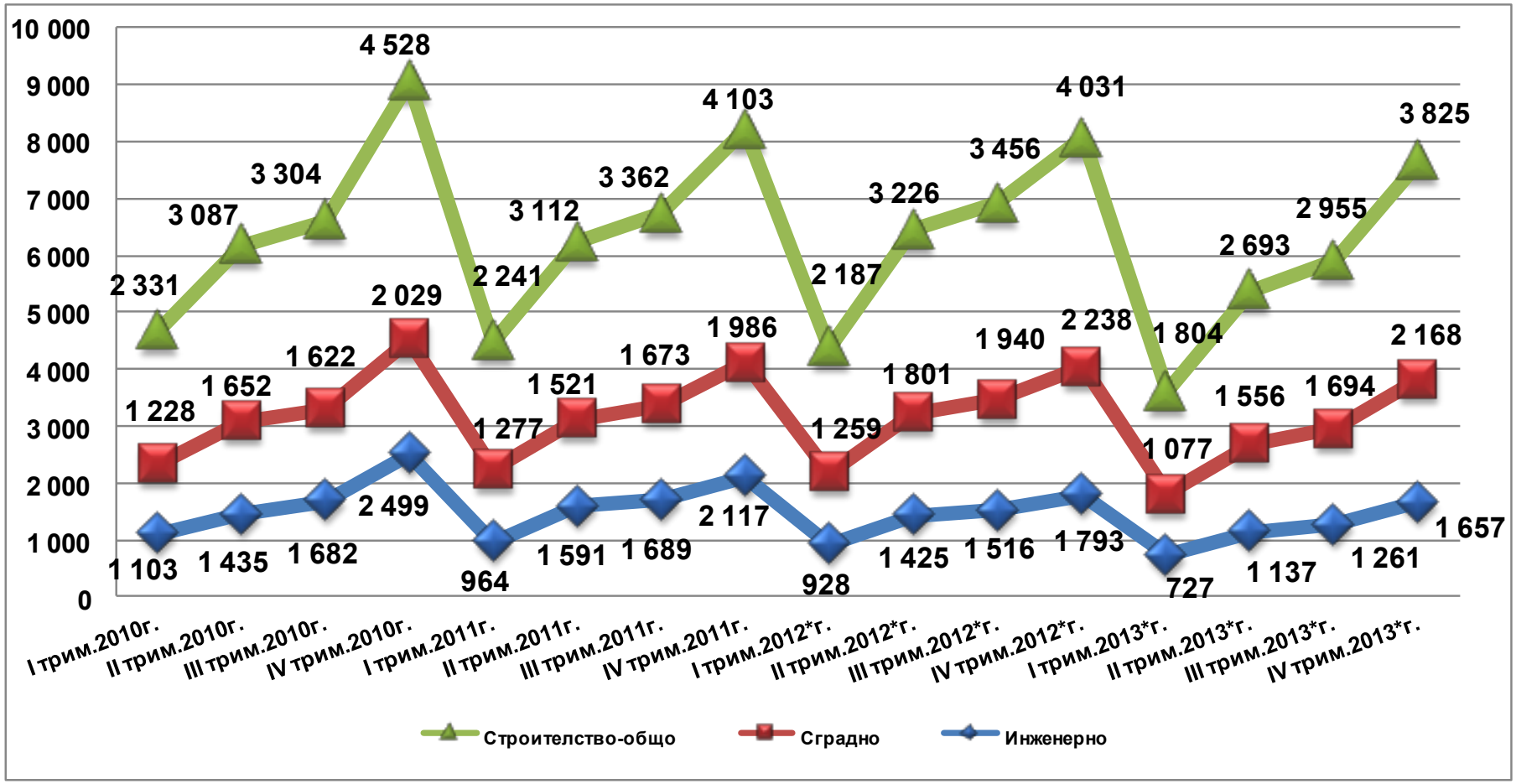
*По предварителни данни на НСИ

млн.лв.	10907	15733	21582	19296	13250	12818	12900	11277
година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013

Продукция на строителните предприятия
I трим.2010г. – IV трим.2013*г., млн.лв.

*По предварителни данни на НСИ

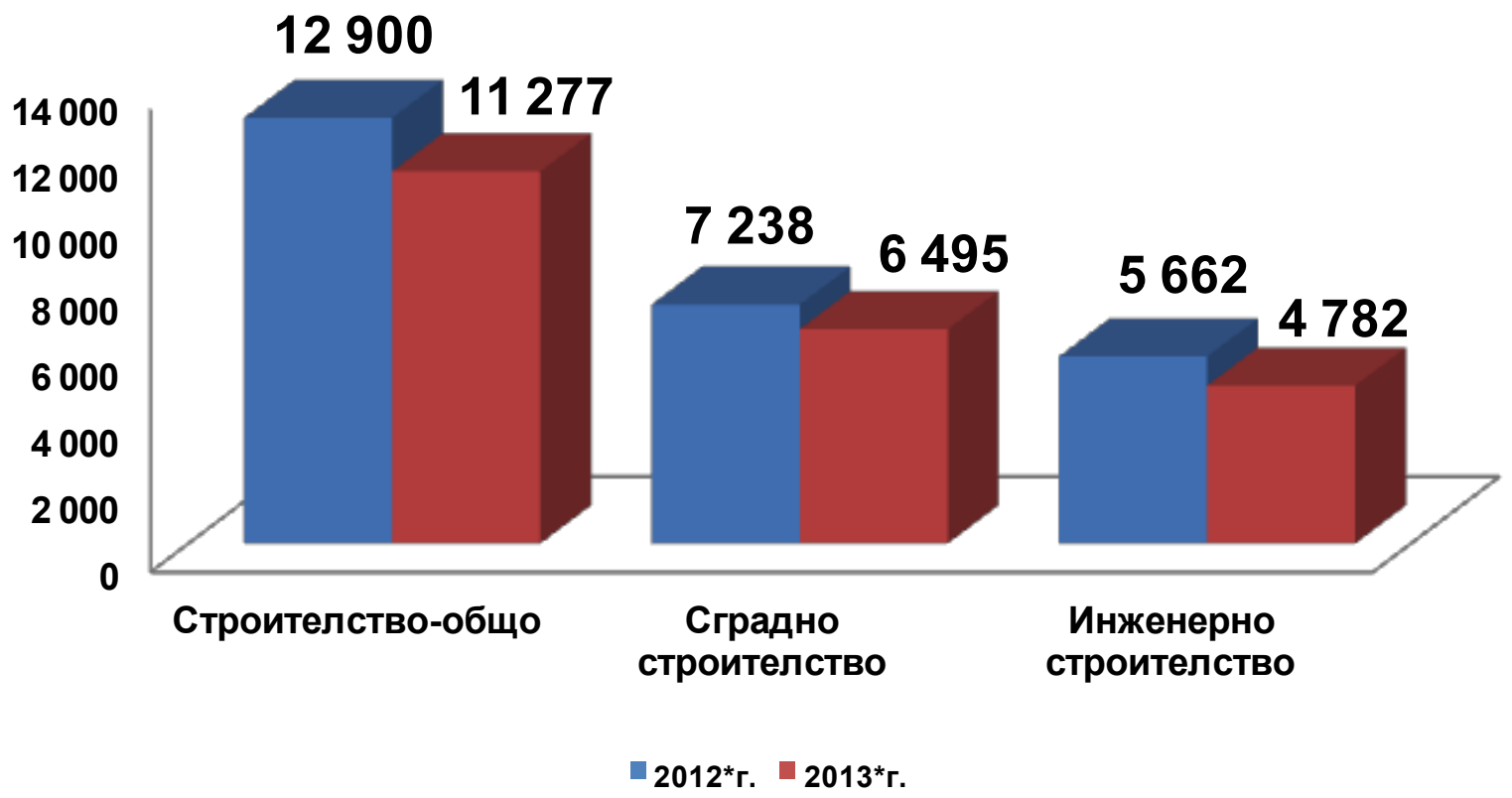
Продукция на предприятията от строителството, млн.лв.
Production of the enterprises in construction
2012*г. – 2013*г.

*По предварителни данни на НСИ

	2012*г.	2013*г.	Темп, %
Строителство-общо, млн.лв./ Construction-total, million levs	12 900	11 277	- 12,6 %
Сградно с-во, млн.лв./ Building construction, million levs	7 238	6 495	- 10,3 %
Инженерно с-во, млн.лв./ Civil engineering, million levs	5 662	4 782	- 15,5 %

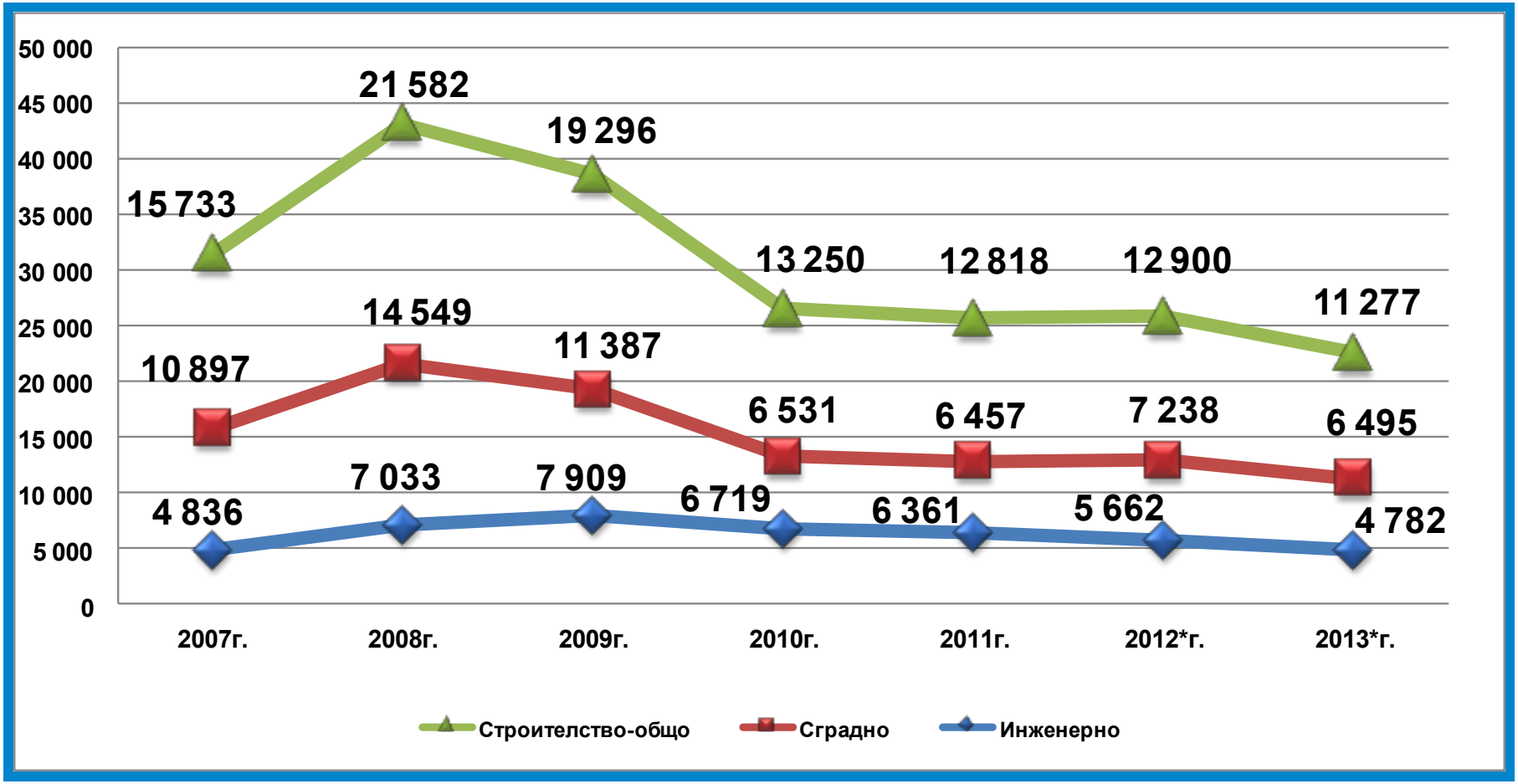
Продукция на предприятията от строителството, млн.лв.
Production of the enterprises in construction
2012*г. – 2013*г.

*По предварителни данни на НСИ

Продукция на строителните предприятия
2007г. – 2013*г., млн.лв.

* По предварителни данни на НСИ

Строителна дейност България 2013 г.

Тенденция

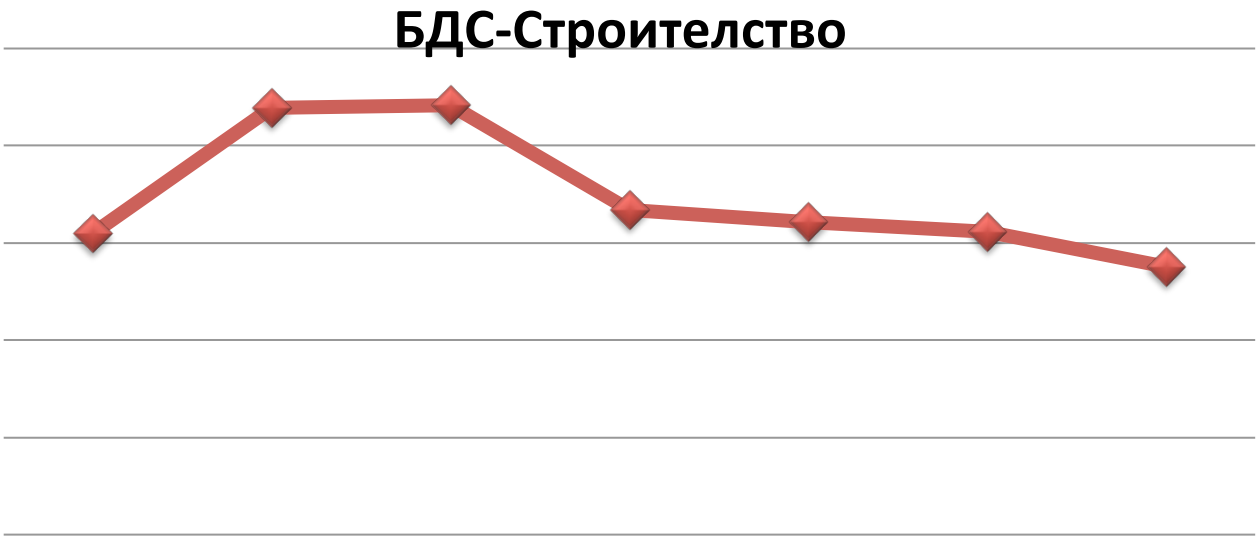

Брутен вътрешен продукт и Брутна добавена стойност 2012г. – 2013*г., млн.лв.

*По предварителни данни на НСИ

	2012г.	2013*г.	Разлика
Брутен вътрешен продукт – общо за икономиката, млн.лв.	78 089	78 115	26
Брутна добавена стойност - общо за икономиката, млн.лв.	67 077	67 078	1
Брутна добавена стойност - икономическа дейност Строителство, млн.лв.	4 118	3 754	- 364

Брутна добавена стойност – Строителство
2007г. – 2013*г., млн.лв.
*По предварителни данни на НСИ

	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013*г.
БДС-Строителство	4,100	5,386	5,411	4,341	4,218	4,118	3,754

- В сравнение с пред кризисният период намалението на БДС произведена от строителната индустрия бележи спад от 1657 млн.лв.
- От 2010 година до сега ,нивата като цяло на БДС са едни и същи . За 2013 година формираната БДС в сектора бележи намаление от 364 хил.лв. в сравнение с 2012 година .
- **Анализът показва , 4 -та година нивата на БДС остават без съществена промяна.**

Обща строителна активност 2013 г.

- Изменение на запасите от незавършеното производство за 2013 г. по предварителни данни на НСИ :
- Общо строителство – 301 млн. лв . намалява с 15 % тенденцията на заличаване на запасите от незавършено производство в сравнение с деветмесечието на 2013 година
- Строителство на сгради – 219 млн. лв. нарастваща тенденция на увеличение на запасите от незавършеното производство от 3.8% в сравнение с деветмесечието на 2013 година .
- Строителство на съо-ръжения – 74 млн.лв. или намаляване на запасите от незавършеното производство от 45.6 %
- Специализирани строителни дейности – 8 млн. лв. или нарастване от 14.3 %

Обща строителна активност 2013 г.

- Нарастване на **между фирмена задлъжнялост,** една затвърдена последните години практика водеща до финансови загуби и риск от фалити.
- Запазва се тенденцията на нисък ръст на кредитиране при малките и средните фирми и нарастване на необслужваните кредити.
- Кредитирането остава сериозна бариера за строителните фирми. Нивото на лошите кредити не се дължи на неефективното регулиране от страна на банките , а се дължи на влошената икономическа среда.

Обща строителна активност 2013 Г.

- Два са важните моменти , който трябва да се съблюдават коректна политика по отношение на плащанията от страна на държавата ,коректна политика от страна на строителните фирми по отношение на качество , срокове на изпълнение, за да има напредък.
- Трайно установената дъмпинг политика в отрасъл строителство през последните години.
- На строителният пазар продължават да работят малки нерегистрирани фирми, без квалифициран персонал,ситуация носеща много негативи за подема на бранша.

Обща строителна активност 2013 г.

- Незначителен ръст се наблюдава при разходите за придобиване на ДМА отрасъл строителство за 2013 година от 1.9% в сравнение с 2012 година ,а в сравнение с пред кризисния период намалението е в рамките на 51.0%.

Разходи за придобиване на ДМА - Строителство

2009г. – 2013*г., млн.лв.

*По предварителни данни на НСИ

Разходи за придобиване на ДМА
2012г. – 2013*г., млн.лв.
*По предварителни данни на НСИ

	2012г.	2013*г.	Темп, %
Общо, млн.лв.	**19 091**	**17 598**	**- 7,8 %**
Строителство, млн.лв.	**1 088**	**1 109**	**1,9 %**

Обща строителна активност 2013 г.

Листа на чужди инвестиции и движение на средства **.**

През 2013 г. чуждите инвестиции по данни на БНБ за 2013 г. общо за страна по предварителни данни и оценки на БНБ са 1229 млн. евро или 3.1% от брутния вътрешен продукт. Отрасъл строителство инвестициите са в размер на 25.5 млн.евро или 92.3 % спад в сравнение с предходната година.

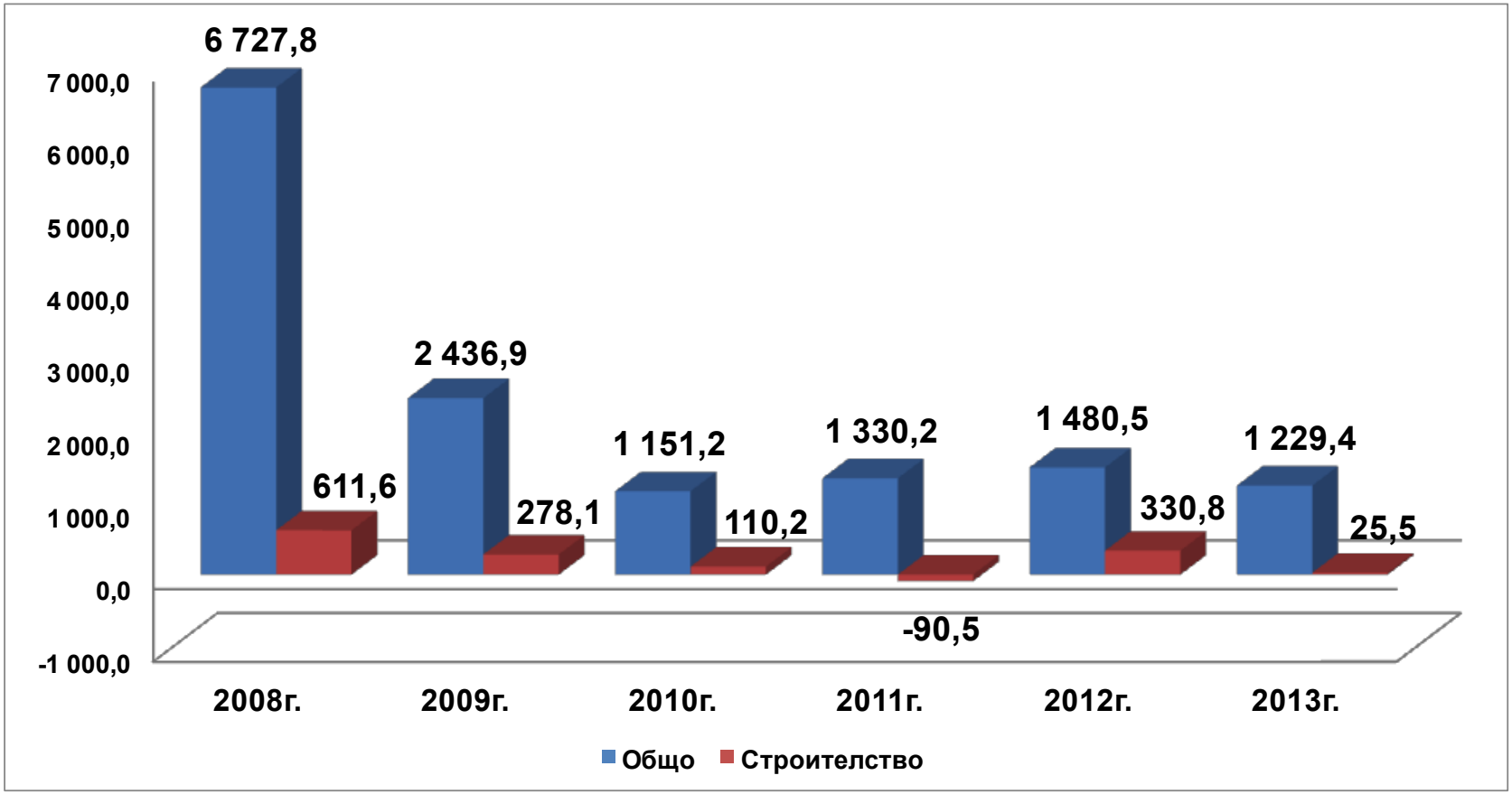
Според динамиката на капиталовите вложения в България данните показват ,че в сравнение с ревизираната стойност миналогодишните инвестиции имаме спад от 17.0% .

Отрасъл строителство намалението 2008 година -2013 година е в порядък от 96% или 576 млн. евро.

Поток на преки чуждестранни инвестиции, по икономически отрасъл, млн.€

2008г. – 2013г.

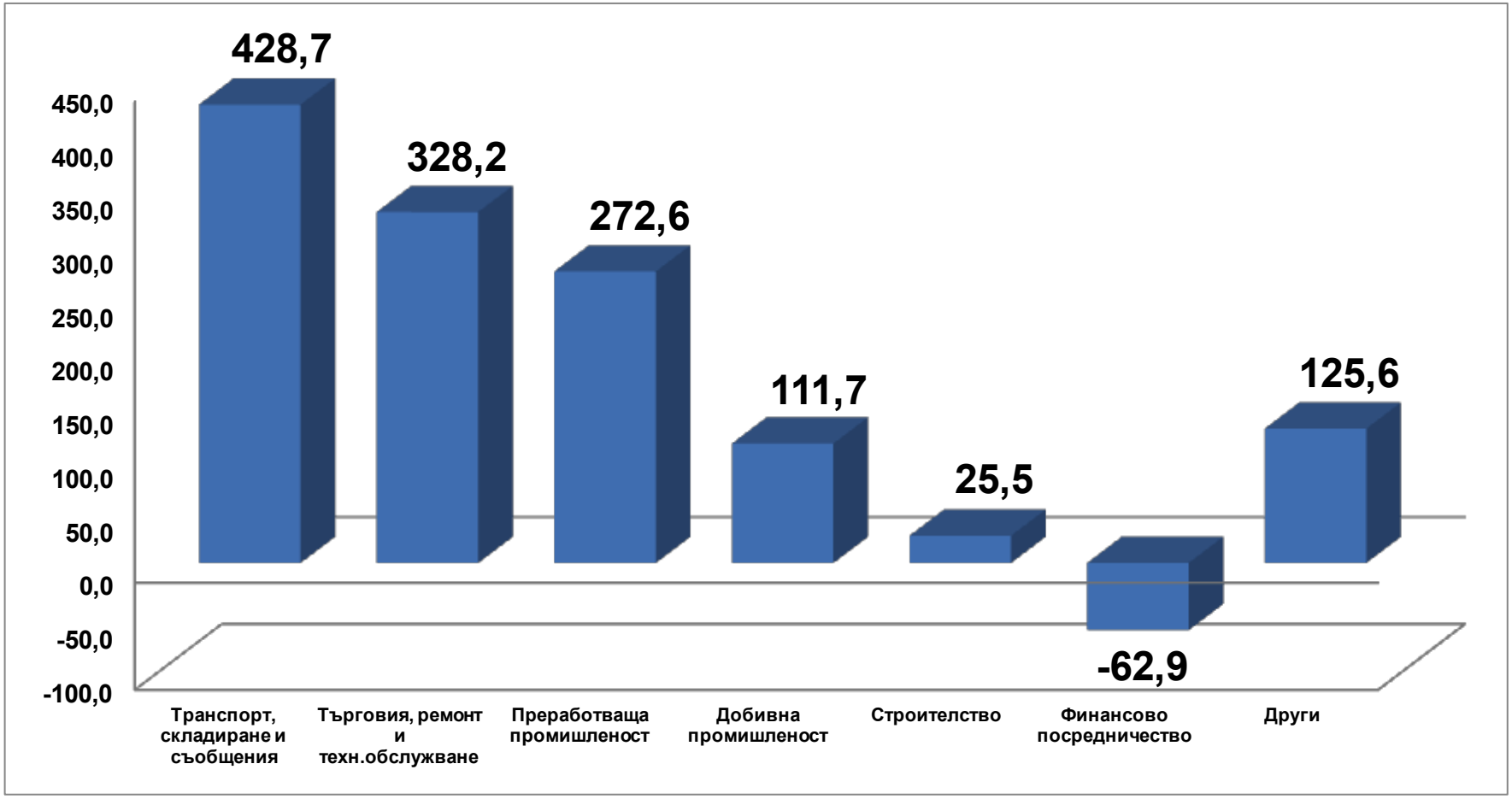
По предварителни данни на БНБ

Отраслова структура на преките инвестиции в страната, млн.€

(януари – декември 2013г.)

По предварителни данни на БНБ

Поток на преки чуждестранни инвестиции, по икономически отрасъл, млн.€

2012г. – 2013г.

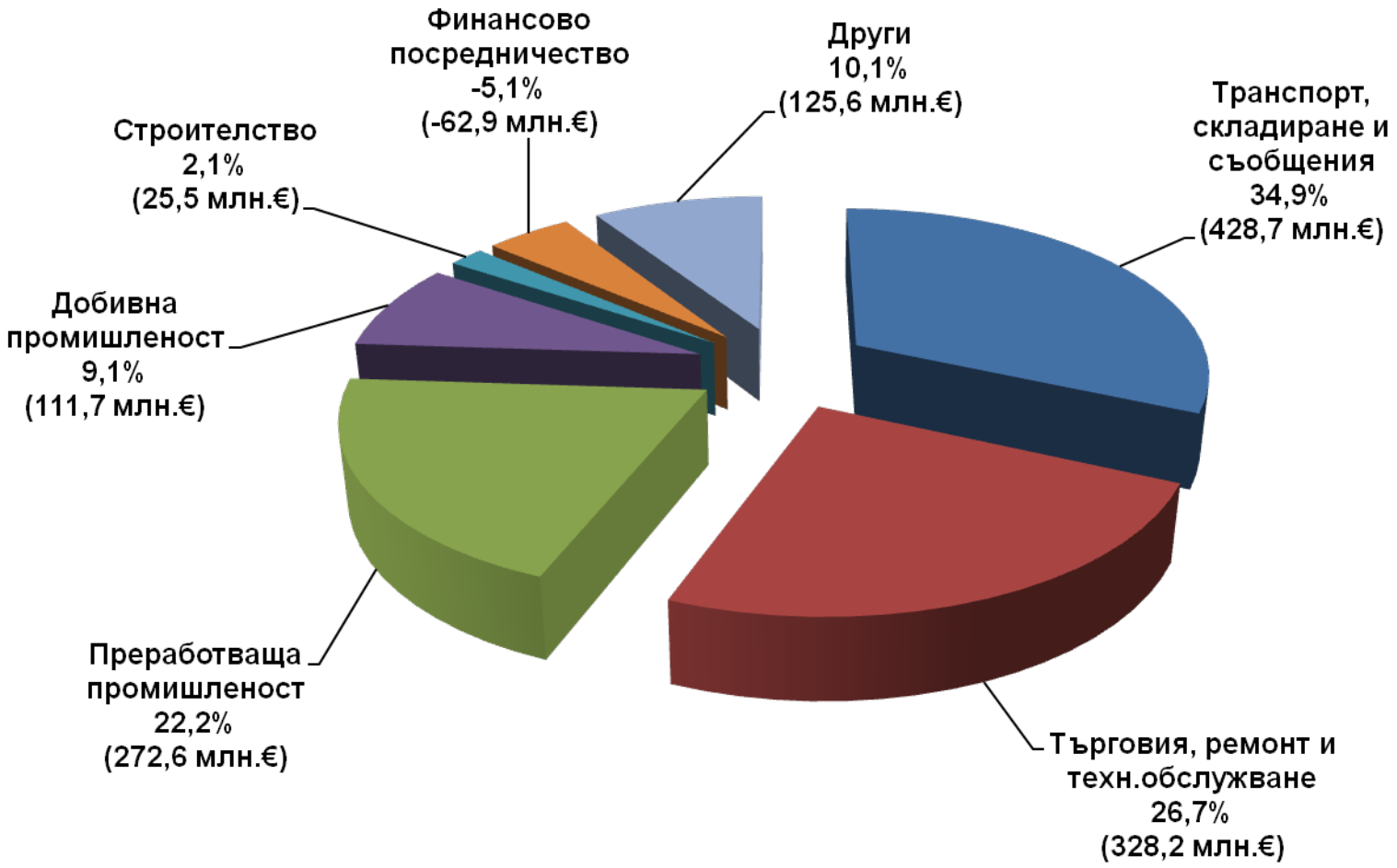
По предварителни данни на БНБ

	2012г.	2013г.	2013г./2012г., %
ОБЩО, млн.€	1 480,5	1 229,4	- 17,0 %
Строителство, млн.€	330,8	25,5	- 92,3 %

Отраслова структура на преките инвестиции в страната, млн.€
(януари – декември 2013г.)

Графика

По предварителни данни на БНБ

СЕРТИФИКАТ № По данни на БАИ	КЛАС ИНВЕСТИЦИЯ	ИНВЕСТИТОР	**Сертифицирани** инвестиционни проекти 2013 година	ИНВЕСТИ-ЦИЯ ЗА 3-ГОДИШЕН ПЕРИОД /МЛН. ЛЕВА/	НОВИ РАБОТНИ МЕСТА
А-52/12.02.2013	А-клас	ВИТТЕ Аутомотив България ЕООД, гр. Русе (част от компанията ВИТТЕ Аутомотив – Германия)	Завод за производство на електронни и механични части за автомобилната индустрия, гр. Русе	7.5	200
Б-02/13.02.2013	Б-клас	Център за нанотехнологии ООД, гр. София	Изследователски услуги чрез нанотехнологични иновативни решения, гр. Ямбол	2.0	58
А-53/26.04.2013	А-клас	Бер-Хелла Термоконтрол ЕООД, гр. София (дъщерна на Бер-Хелла Термоконтрол ГмбХ – Германия)	Производство на електронни и електрически части и устройства за автомобили	42.5	350
Б-03/27.05.2013	Б-клас	Оптикс АД, гр. София	Оптично производство Божурище, Икономическа зона София - Божурище	2.7	14
Б-04/27.05.2013	Б-клас	Иновас ООД, гр. София	Разширяване производството на Иновас ООД, Икономическа зона София - Божурище	1.7	10
Б-05/27.05.2013	Б-клас	Неона ООД, гр. София	Завод за лазерни машини „Неона“, Икономическа зона София - Божурище	0.685	12
Б-06/27.05.2013	Б-клас	АРК Метрология ООД, гр. София	Метрологичен център, Икономическа зона София - Божурище	1.0	-
Б-07/27.05.2013	Б-клас	Амет ООД, гр. София	Медицинска електроника АМЕТ, Икономическа зона София - Божурище	0.645	10
Б-08/27.05.2013	Б-клас	Волаком АД, гр. София	Въвеждане в производство на летищни системи за безопасност, Икономическа зона София - Божурище	1.9	10
Б-09/27.05.2013	Б-клас	Ацом ООД, гр. София	Производствено-складова база Божурище, Икономическа зона София - Божурище	10	-
Б-10/27.05.2013	Б-клас	Уеб Системс Дизайн ЕООД, гр. София	Специализиран електронен магазин на кирилица	1.1	15
А-54/24.07.2013	А-клас	Уолтопия ООД, Крушуна, обл. Ловеч	Научно-изследователски и развоен център към Колайдър активити център - София	7.2	37
А-55/30.07.2013	А-клас	СОЛ България ЕАД, София (част от групата СОЛ – Италия)	Завод за производство на промишлени газове, гр. Девня	25.5	10
А-56/30.10.2013	А-клас	Експириън България ЕАД, София (дъщерна на Experian Scorex BV-Холандия)	Оптимизиране и развитие на бизнес процеси и високотехнологични решения, София	0.8	150
А-57/13.11.2013	А-клас	Алфред С.Тьопфер Интернешънъл България Лоджистикс ЕООД, София (част от Алфред С.Тьопфер Интернешънъл Груп)	Пристанище Тьопфер Силистра	10,6	13

А-52/12.02.2013	А-клас	ВИТТЕ Аутомотив България ЕООД, гр. Руссе (част от компанията ВИТТЕ Аутомотив – Германия)	Завод за производство на електронни и механични части за автомобилната индустрия, гр. Русе	7.5	200
Б-02/13.02.2013	Б-клас	Център за нанотехнологии ООД, гр. София	Изследователски услуги чрез нанотехнологични иновативни решения, гр. Ямбол.	2.0	58

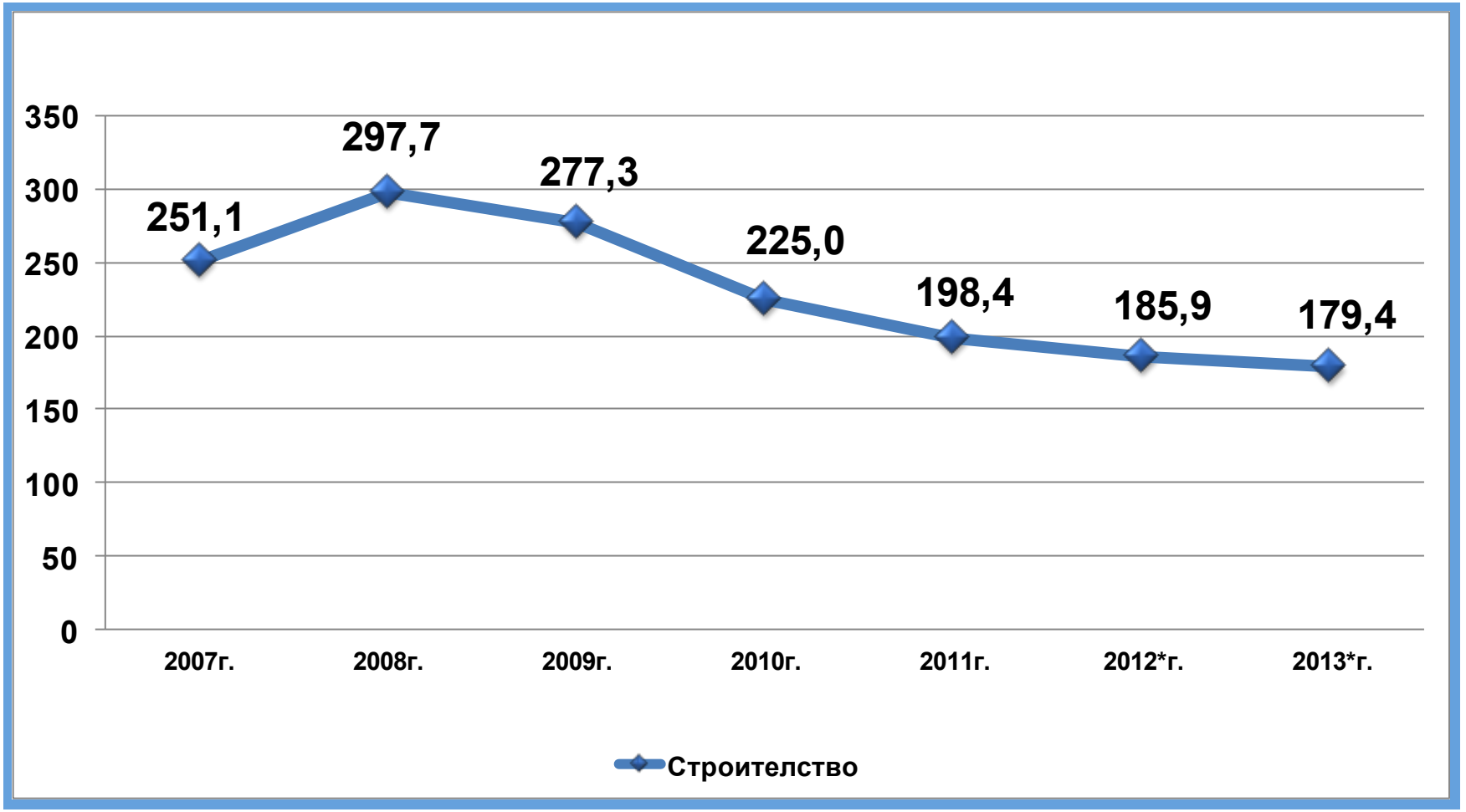
Обща строителна активност 2013 г.

- Заетите в отрасъл „Строителство“ за 2013 г.са 179 хил.бр.

за периода съставляват 5.2% от общо заетите в икономиката на страната. В сравнение с 2012 година броят на наетите по трудово правоотношение е намалял с 5.2%.

В сравнение с пред кризисния период процентът на спад на заетите в строителната индустрия е 40 %. Друг съществен момент е застаряването на работната сила в строителния отрасъл. Секторът се характеризира със застаряваща работна сила с намалена конкурентоспособ-ност. Кризата доведе до пренасочване на специализираната работна ръка към други подотрас-ли.Налице е отлив на младо поколение от професията строител. В тази посока е нужно разработване от страна на държавата на правилна стратегия за развитието на тази професия.

Заети лица – сектор Строителство
2007г. – 2013*г., хил.бр.
*По предварителни данни на НСИ

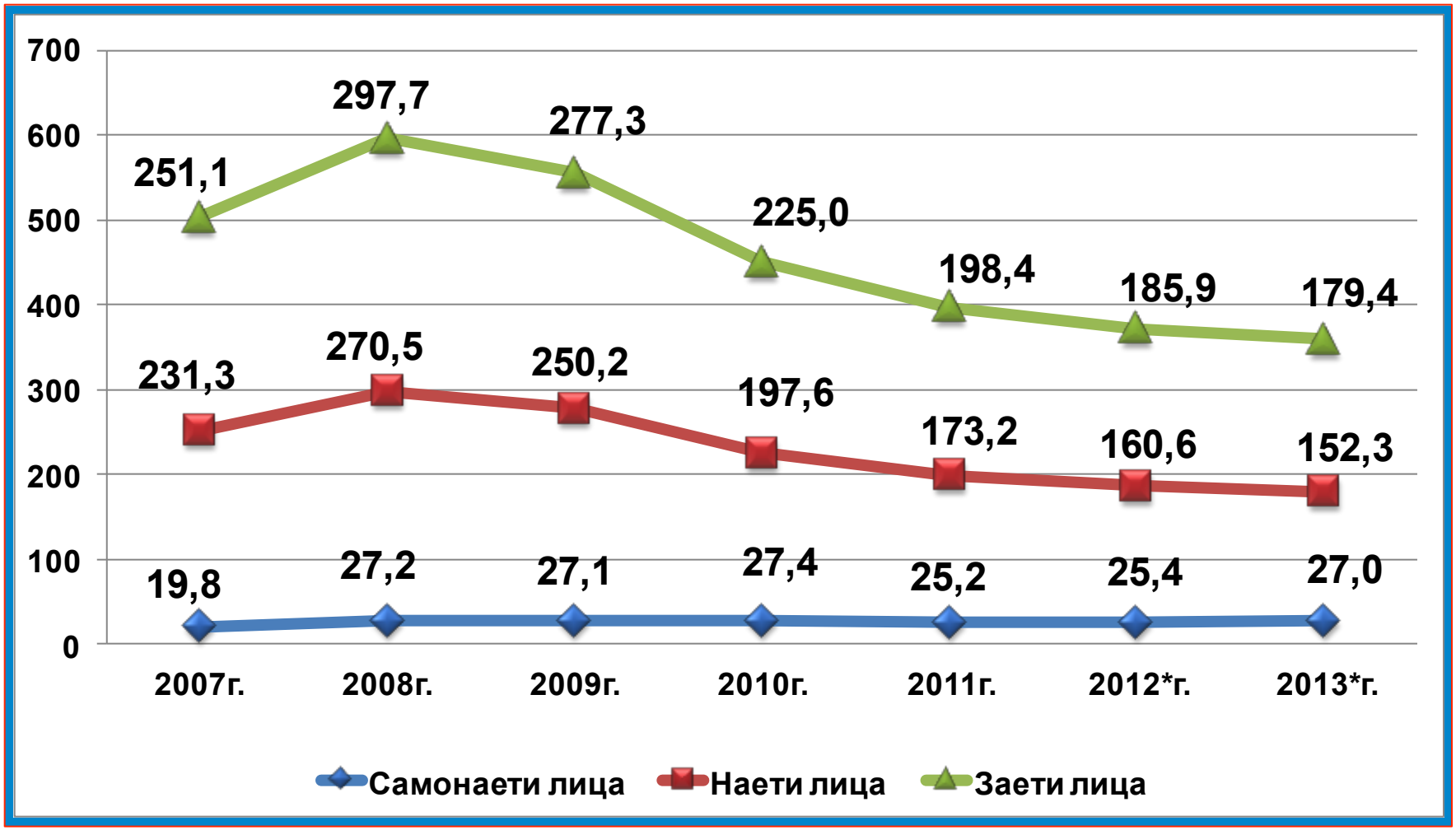

Заети лица
2012*г. – 2013*г., хил.бр.
*По предварителни данни на НСИ

Заети лица	2012*г.	2013*г.	%
Общо за икономиката, хил.бр.	3 436	3 422	- 0,4 %
Строителство, хил.бр.	185,9	179,4	- 3,5 %

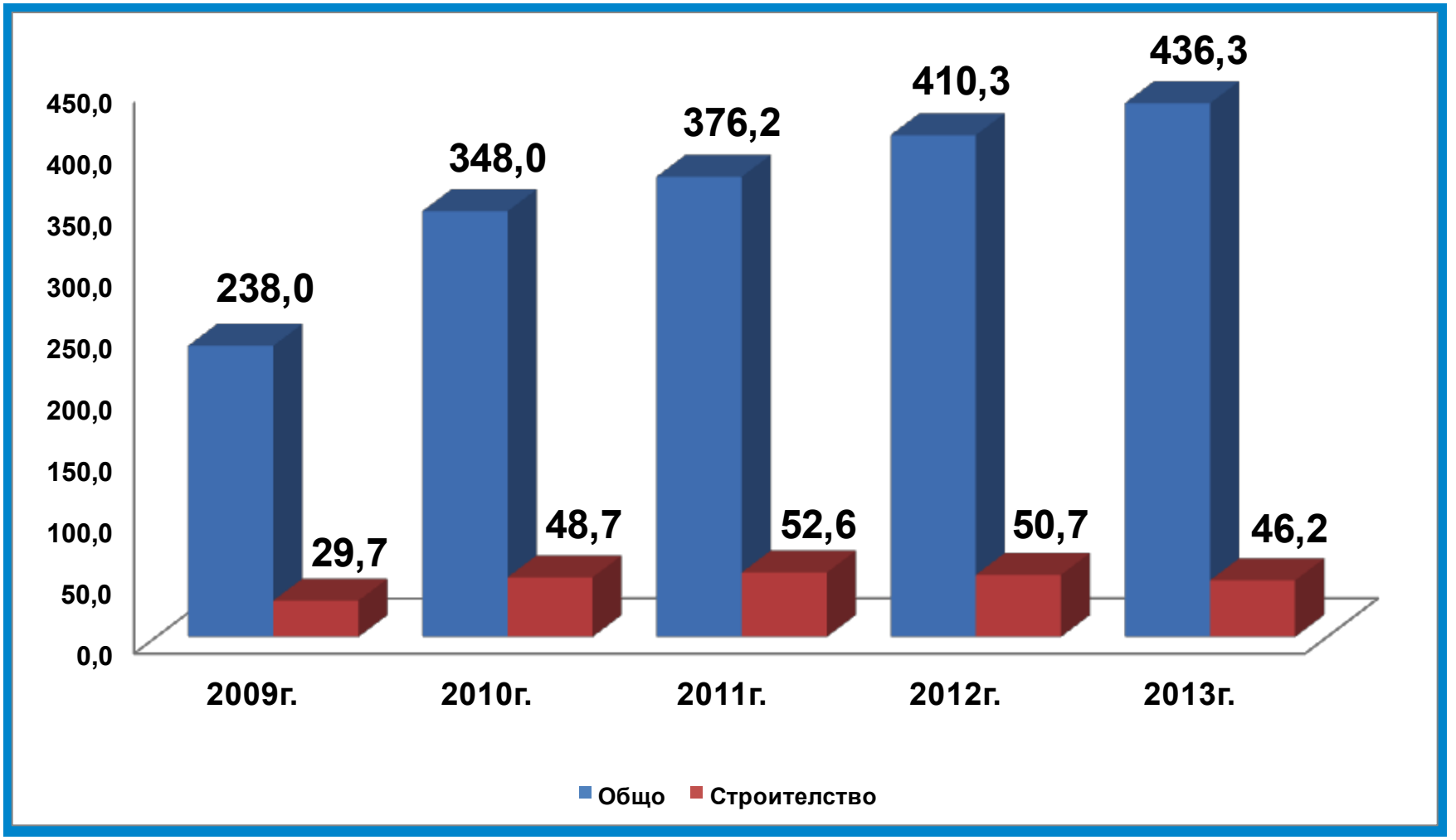
Заети, наети и самонаети лица – сектор Строителство
2007г. – 2013*г., хил.бр.

*По предварителни данни на НСИ

Безработни лица – общо и в строителството
2009г. – 2013г., хил.бр.

По данни на НСИ

Обща строителна активност 2013 г.

Продължаваща тенденция на безработица в сектора на годишна база .

Сектора се характеризира със застаряваща работна сила с намаляваща конкурентоспособност. Кризата доведе до пренасочване на специализирана работна ръка към други подотрасли.

Тенденция на повишаване на цените на горивата, енергоносителите и на основните строителни материали. Повишени цени на енергийните източници и на общите строителни разходи.

Трайно установяване и задълбочаване на дъмпинг политика в бранша.

Смущение в пазарната среда на строителния бранш внася и трайната практика на строителния пазар да работят малки ,не регистрирани

Безработните в отрасъл „Строителство“ съставляват 10.6 % от общия брои на безработни за страната . Ново регистрираните незаети са 46,2 хил. души, или има намаление от 9 % в сравнение със същият период на 2012 г. Промяната се дължи основно на сезонни фактори.

Според анализи на КСБ безработните в сектора са повече от 90 хил. души.

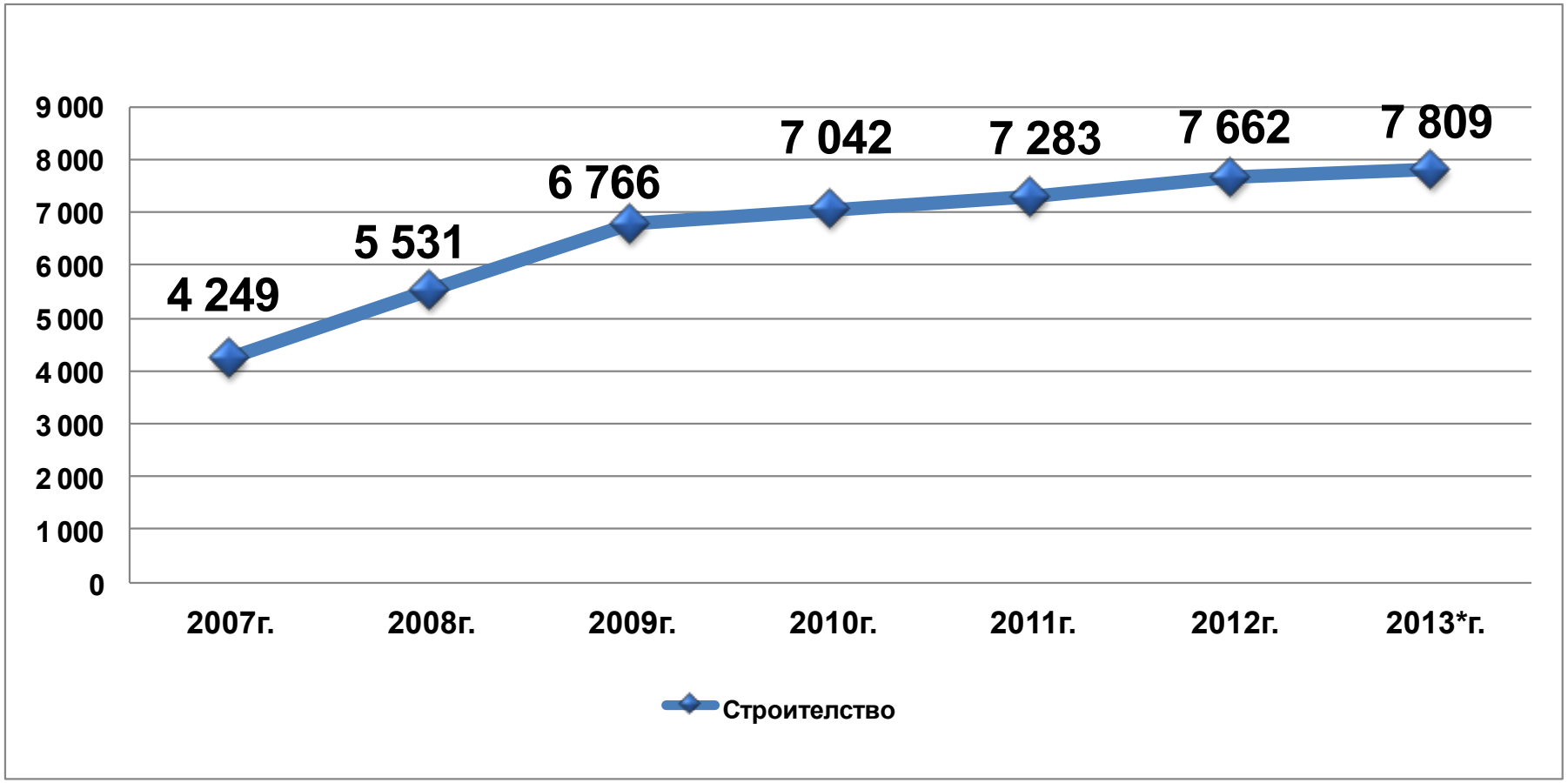
Анализът сочи, че не се наблюдават устойчиви процеси на възстановяване на пазара на труда в отрасъла.

Приоритетите остават оцеляването на бизнеса. Оптимистичните прогнози са изключително трудна задача, дори ако целта е само запазване на сегашните свити обеми на работа.

Прогнозата за 2014 г. все още има предпоставки за ръст на безработицата . Изхода е привличане на чужди инвестиции, които да създадат работещи предприятия, работни места и приходи в бюджета.

Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение – сектор: Строителство, 2007г. – 2013*г., лв.

По данни на НСИ

Обща строителна активност 2013 г.

- Средната работна заплата в отрасъл строителство за 2013 година се отдалечава от средната заплата за страната **с 19.4 % .**
- През 2012 година средната работна заплата в строителната индустрия е била с 12 % по-ниска от средната заплата за страната.

Структура на разходите за труд на работодателите за наетите лица по трудово правоотношение в икономическа дейност "Строителство"

Анализът показва запазване на нивата в сравнение с 2012 година .

						(Проценти)
Година	Общо	Разходи за работна заплата	Обезще-тения	Социални и здравни осигуровки за сметка на работода-телите	Други социални разходи и надбавки	Данък върху социалните разходи
2012	100.00	83.79	1,33	14.35	0.53	0.00
2013*	100,00	83,25	1,39	14,85	0,50	0,01

Обща строителна активност 2013 г.

- През 2013 г. са издадени разрешителни за строеж на 4120 жилищни сгради с 12278 жилища в тях и с 1604718 кв. м разгъната застроена площ (РЗП), на 156 административни сгради/офиси с 137386 кв. м РЗП и на 4874 други сгради с 2207364 кв. м РЗП. Спрямо 2012 година издадените разрешителни за строеж на жилищни сгради намаляват с 2.8%, ръст на жилищата в тях – с 15.7%, а застроената им площ ръст от 12.0%. Бележат спад и издадените разрешителни за строеж на административни сгради с 8.2%, а тяхната РЗП регистрира ръст от 64.0%. Броят на разрешителните за строеж на други сгради намалява с 5.3%, докато разгънатата им застроена площ нараства с 6.1%.
- Най- много разрешителни за строеж на жилищни сгради са издадени Бургас 527, Пловдив 480, София столица -386
- В сравнение с 2012 г. издадените разрешителни за строеж на нови жилищни сгради - се увеличават с 0.7%, жилищата в тях – с 13.0%, както и разгънатата им застроена площ – с 21.6%. Разрешителните за строеж, издадени на административни сгради, са повече с 34.9%, а на другите сгради –намаление от 4.2% .Същевременно разгънатата застроена площ на административните сгради нараства със 97.1%, а РЗП на другите сгради е повече с 19.1%.
- През 2013 г. е започнал строежът на 2342 жилищни сгради с 7669 жилища в тях и с 998347 кв. м обща застроена площ, на 112 административни сгради/офиси с 71685 кв. м РЗП и на 2005 други сгради с 1214109 кв. м РЗП

Обща строителна активност 2013 г.

- Най-голям брой разрешителни за строеж на нови жилищни сгради започнато строителство са издадени в следните области: Бургас – 365 , Пловдив – 276, Варна – 256., София – 181, и София (столица) – 148
  Най-много жилища предстои да бъдат започнати в областите: София
  Бургас –2013, Варна – 1762, Пловдив – 751, и София столица – 548 .
- По предварителни данни на Националния статистически институт броят на въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради през 2013 г. е 2207. Спрямо 2012 г. сградите са със 192 по-малко (или с 8%), а регистрираното намаление на новопостроените жилища в тях е с 7%.

Обща строителна активност 2013 г.

Сравнителен анализ 2013 година с пред кризисният период .

Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

- Административни сгради спад от 65.2%
- Жилища спад от 63.1%
- Други спад от 29.2%

Започнато строителство

- Административни спад от 7.4%
- Жилищни спад от 8.2%
- Други спад от 13.7%

Въведени в експлоатация нови сгради

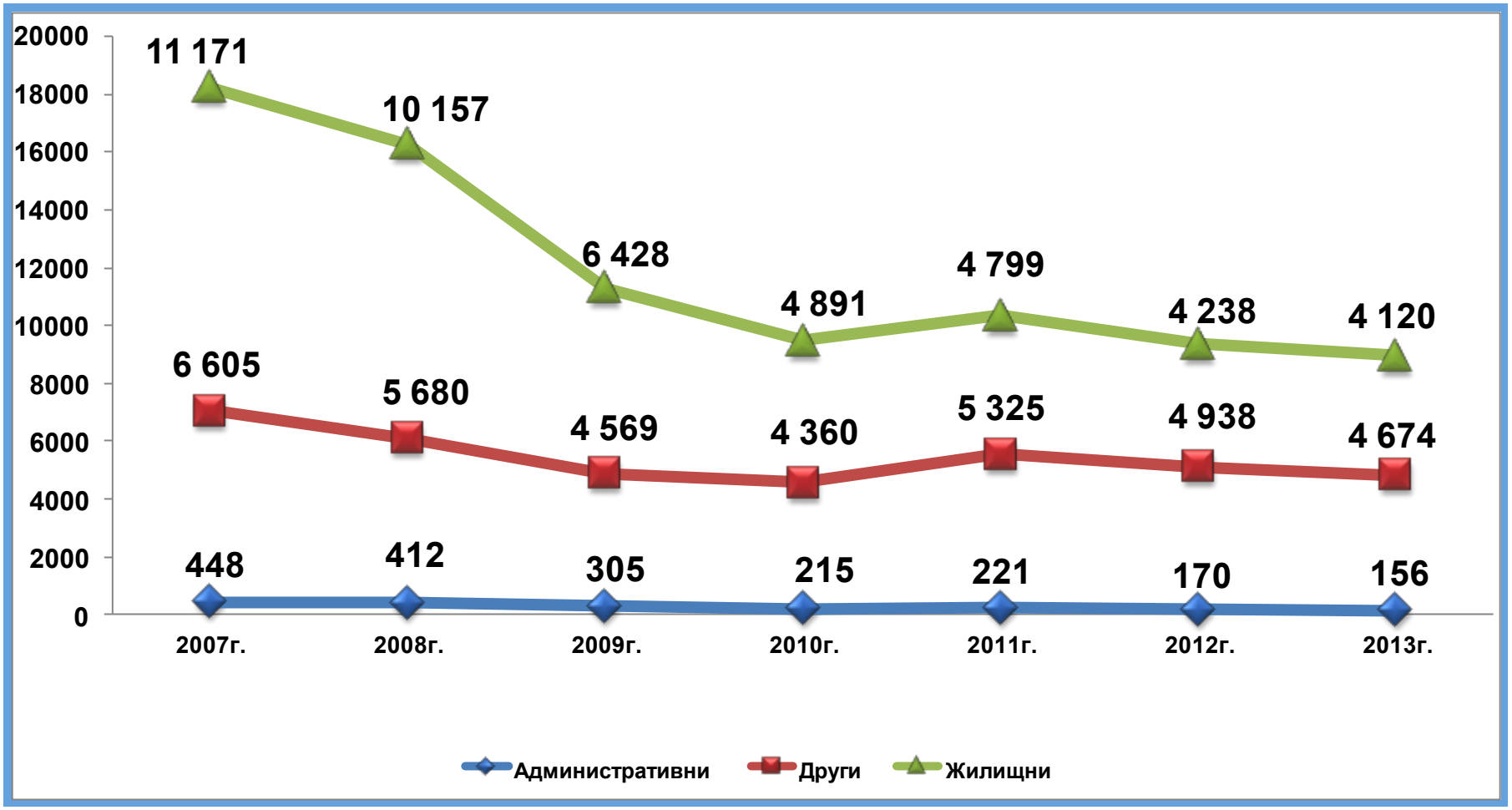
- Жилищни сгради спад от 25.8%

Издадени разрешителни за строеж на нови сгради
за 2012г. – 2013г.
за страната, бр.
По данни на НСИ

Видове сгради	2012г.		2013г.		Ръст	2013г./ 2012г.	
	Бр.	РЗП, м²	Бр.	РЗП, м²	Бр.	%	%
Общо сгради	9 346	3 597 665	8 950	3 949 468	- 396	- 4,2%	9,8%
Жилищни сгради	4 238		4 120		- 118	- 2,8%	
Жилища	10 616	1 433 232	12 278	1 604 718	1 662	15,7%	12,0%
Администра-тивни сгради	170	83 781	156	137 386	- 14	- 8,2%	64,0%
Други сгради	4 938	2 080 652	4 674	2 207 364	- 264	- 5,3%	6,1%

Издадени разрешителни за строеж на нови сгради
за 2007г. – 2013г.
за страната, бр.

По данни на НСИ

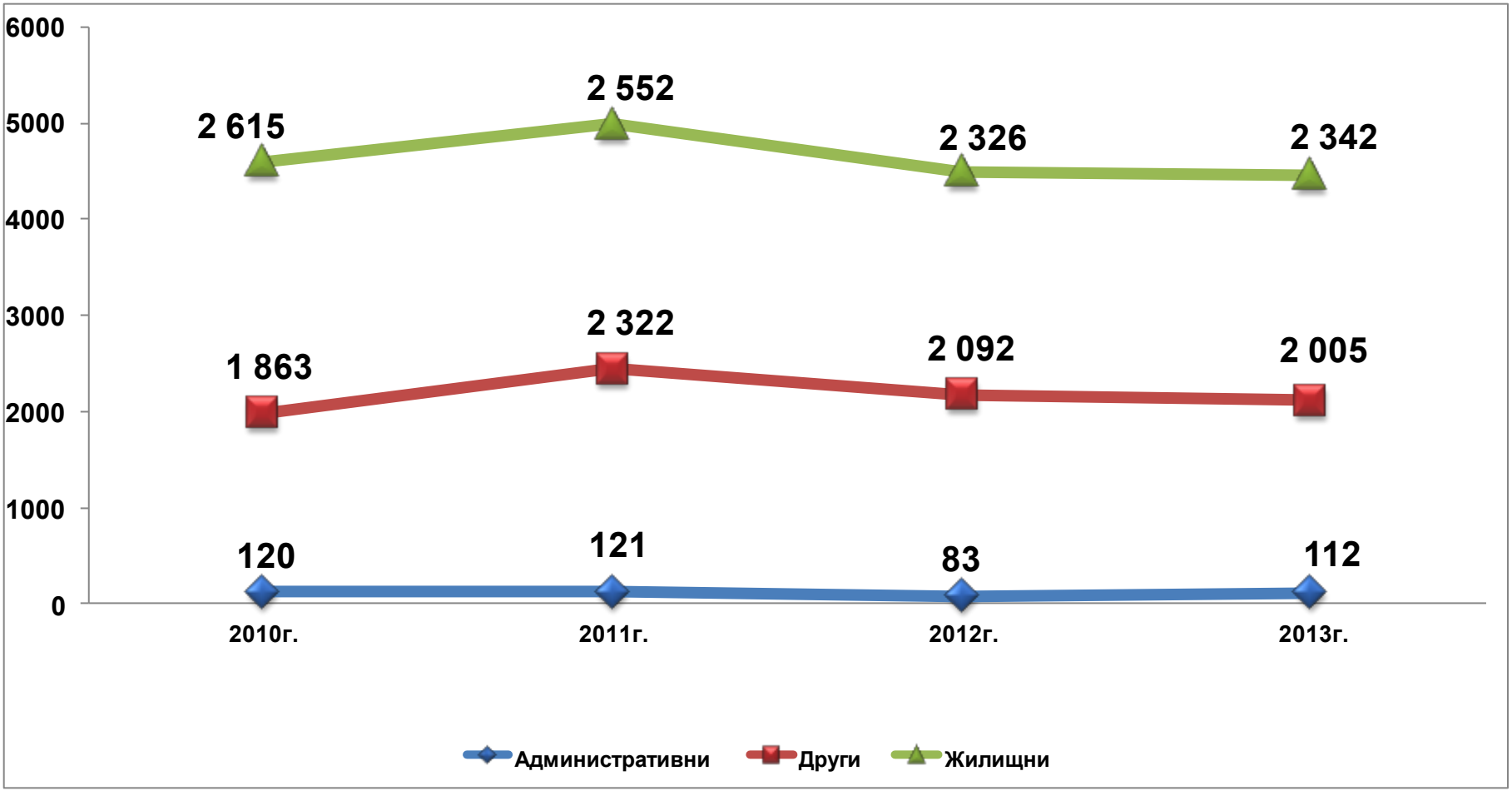
ИЗДАДЕНИ РАЗРЕШИТЕЛНИ ЗА СТРОЕЖ НА НОВИ СГРАДИ ЗА 2012 – 2013г. ПО ОБЛАСТИ

(броя)

Области	Жилищни сгради			Жилища			Административни сгради			Други сгради		
	2012	2013	разлика	2012	2013	разлика	2012	2013	разлика	2012	2013	разлика
Общо за страната	4 238	4 120	-118	10 616	12 278	1 662	170	156	-14	4 938	4 674	-264
Благоевград	245	221	-24	582	669	87	10	9	-1	241	226	-15
Бургас	615	527	-88	3 044	2 250	-794		7	7	270	243	-27
Варна	392	342	-50	1 708	1 503	-205	8	3	-5	313	278	-35
Велико Търново	107	128	21	162	364	202	10	17	7	227	223	-4
Видин	30	11	-19	101	11	-90			0	34	28	-6
Враца	44	41	-3	60	73	13			0	91	119	28
Габрово	60	66	6	82	84	2			0	71	67	-4
Добрич	100	164	64	220	278	58	11		-11	196	188	-8
Кърджали	78	76	-2	220	292	72		7	7	45	69	24
Кюстендил	40	49	9	61	77	16			0	74	111	37
Ловеч	91	117	26	91	120	29			0	104	85	-19
Монтана	24	24	0	58	25	-33			0	121	68	-53
Пазарджик	175	200	25	252	407	155	8		-8	264	232	-32
Перник	121	166	45	125	221	96	5		-5	146	154	8
Плевен	86	65	-21	108	102	-6	4	3	-1	123	140	17
Пловдив	528	480	-48	1 090	1 508	418	22	9	-13	580	552	-28
Разград	44	29	-15	49	33	-16			0	118	93	-25
Русе	68	56	-12	82	77	-5	4	3	-1	126	159	33
Силистра	40	60	20	43	70	27			0	139	80	-59
Сливен	87	92	5	136	149	13			0	118	162	44
Смолян	39	46	7	48	60	12			0	87	118	31
София	353	314	-39	362	390	28	3	6	3	323	286	-37
София (столица)	360	386	26	1 076	2 566	1 490	8	27	19	169	172	3
Стара Загора	224	221	-3	432	533	101	3		-3	371	295	-76
Търговище	34	40	6	118	71	-47			0	65	72	7
Хасково	138	105	-33	163	175	12			0	176	134	-42
Шумен	73	48	-25	77	93	16		3	3	205	173	-32
Ямбол	42	39	-3	66	70	4	3		-3	141	147	6

Започнато строителство на нови сгради за 2010г. – 2013г. за страната, бр.

По данни на НСИ

ЗАПОЧНАТО СТРОИТЕЛСТВО НА НОВИ СГРАДИ ЗА 2012 – 2013 ГОДИНА ПО ОБЛАСТИ

(броя)

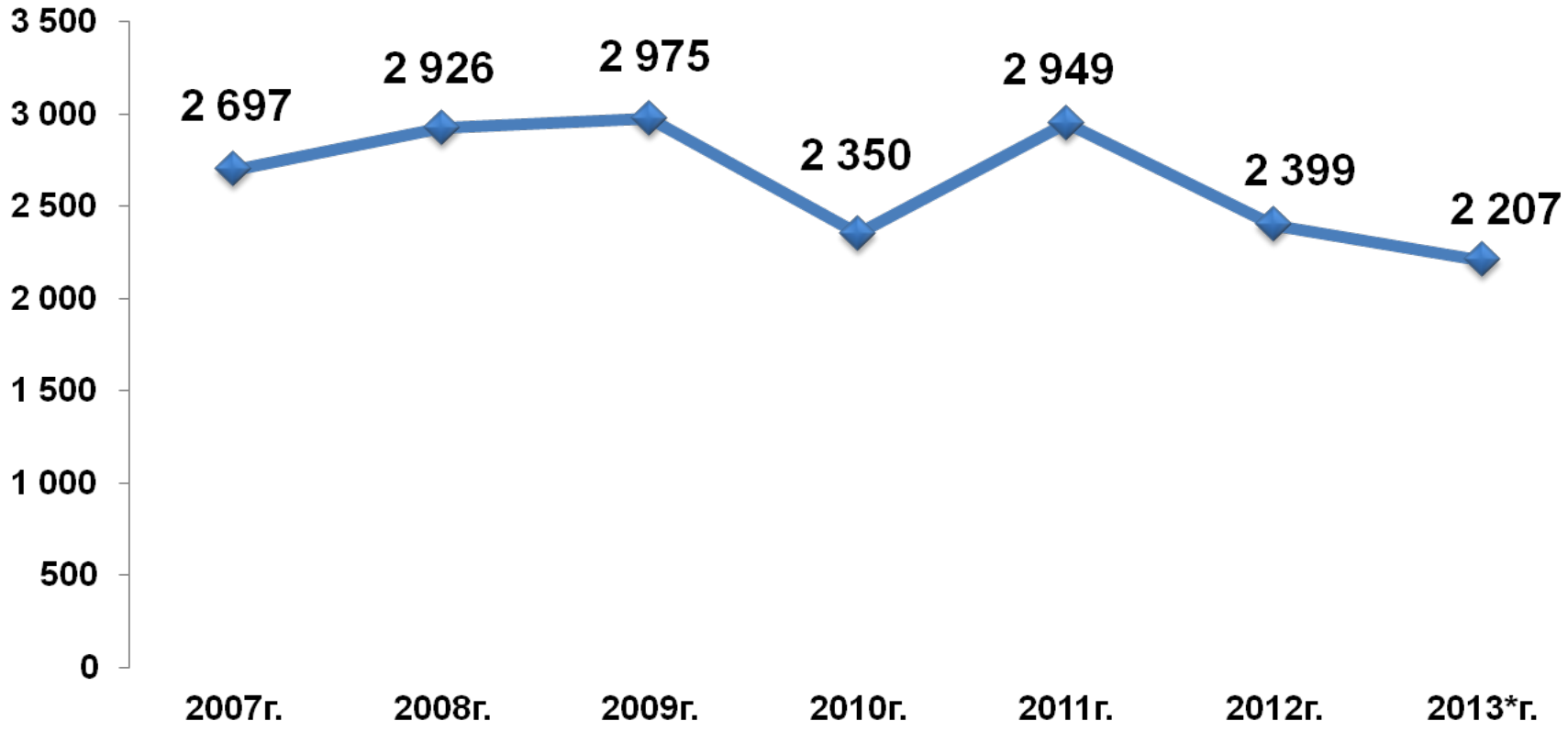
Области	Жилищни сгради			Жилища			Административни сгради			Други сгради		
	2012	2013	разлика	2012	2013	разлика	2012	2013	разлика	2012	2013	разлика
Общо за страната	2 326	2 342	16	6 789	7 669	880	83	112	29	2 092	2 005	-87
Благоевград	121	113	-8	311	421	110	5	6	1	100	116	16
Бургас	399	365	-34	2 382	2 030	-352		8	8	146	203	57
Варна	275	256	-19	1 388	1 762	374	3	3	0	160	122	-38
Велико Търново	62	93	31	119	264	145	4	11	7	144	97	-47
Видин		6	6		6	6						
Враца	14	21	7	16	18	2				35	23	-12
Габрово	23	13	-10	32	13	-19				22	10	-12
Добрич	75	106	31	131	195	64	7		-7	103	73	-30
Кърджали	29	59	30	117	180	63		7	7	9	21	12
Кюстендил	7	12	5	8	11	3					12	12
Ловеч	41	51	10	64	49	-15				69	73	4
Монтана	5	12	7	7	12	5				21	33	12
Пазарджик	101	98	-3	168	274	106				107	117	10
Перник	32	53	21	33	77	44	3	3	0	33	30	-3
Плевен	26	26	0	37	24	-13				57	81	24
Пловдив	202	276	74	342	751	409	3	10	7	209	156	-53
Разград	33	29	-4	35	32	-3			0	66	67	1
Русе	32	21	-11	64	31	-33	3		-3	53	62	9
Силистра	20	37	17	26	48	22				75	54	-21
Сливен	47	62	15	78	74	-4				55	85	30
Смолян	16	19	3	18	21	3				26	50	24
София	210	181	-29	213	194	-19		8	8	136	86	-50
София (столица)	212	148	-64	566	548	-18		6	6	66	65	-1
Стара Загора	150	139	-11	334	391	57	6		-6	159	130	-29
Търговище	12	19	7	66	39	-27				17	39	22
Хасково	94	66	-28	112	117	5				99	61	-38
Шумен	41	26	-15	57	30	-27		3	3	43	58	15
Ямбол	24	21	-3	44	42	-2				65	68	3

ИЗДАДЕНИ РАЗРЕШИТЕЛНИ И ЗАПОЧНАТО СТРОИТЕЛСТВО за 2013г. ПО ОБЛАСТИ

Области	Общо сгради		Жилищни сгради		Жилища		Административни сгради		Други сгради	
	Издадени разрешителни	Започнато строителство	Издадени разрешителни	Започнато строителство	Издадени разрешителни	Започнато строителство	Издадени разрешителни	Започнато строителство	Издадени разрешителни	Започнато строителство
Общо за страната	8 950	4 459	4 120	2 342	12 278	7 669	156	112	4 674	2 005
Благоевград	456	235	221	113	669	421	9	6	226	116
Бургас	777	576	527	365	2 250	2 030	7	8	243	203
Варна	623	381	342	256	1 503	1 762	3	3	278	122
Велико Търново	368	201	128	93	364	264	17	11	223	97
Видин	39	6	11	6	11	6			28	
Враца	160	44	41	21	73	18			119	23
Габрово	133	23	66	13	84	13			67	10
Добрич	352	179	164	106	278	195			188	73
Кърджали	152	87	76	59	292	180	7	7	69	21
Кюстендил	160	24	49	12	77	11			111	12
Ловеч	202	124	117	51	120	49			85	73
Монтана	92	45	24	12	25	12			68	33
Пазарджик	432	215	200	98	407	274			232	117
Перник	320	86	166	53	221	77		3	154	30
Плевен	208	107	65	26	102	24	3		140	81
Пловдив	1 041	442	480	276	1 508	751	9	10	552	156
Разград	122	96	29	29	33	32			93	67
Русе	218	83	56	21	77	31	3		159	62
Силистра	140	91	60	37	70	48			80	54
Сливен	254	147	92	62	149	74			162	85
Смолян	164	69	46	19	60	21			118	50
София	606	275	314	181	390	194	6	8	286	86
София (столица)	585	219	386	148	2 566	548	27	6	172	65
Стара Загора	516	269	221	139	533	391			295	130
Търговище	112	58	40	19	71	39			72	39
Хасково	239	127	105	66	175	117			134	61
Шумен	224	87	48	26	93	30	3	3	173	58
Ямбол	186	89	39	21	70	42			147	68

Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради, 2007г. – 2013*г., бр.

*По предварителни данни на НСИ

Новопостроени жилищни сгради според вида на сградата
2012г. – 2013*г., бр.

*По предварителни данни на НСИ

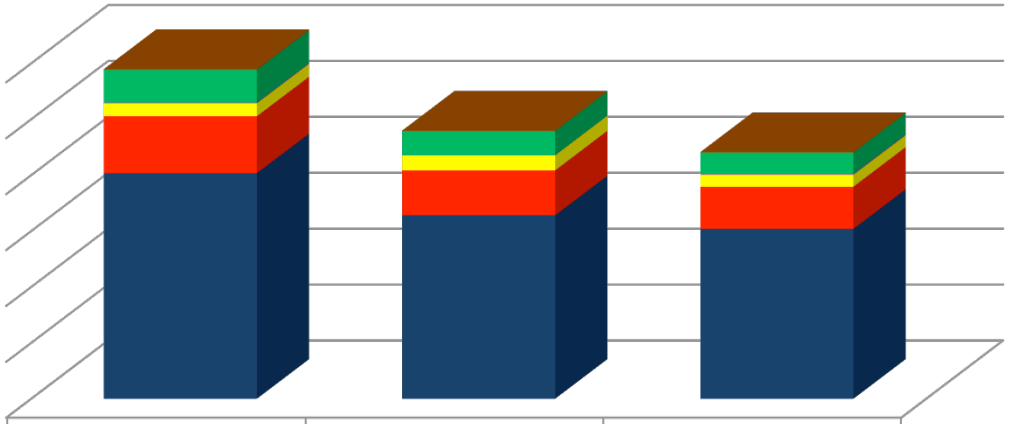
	I трим. 2012г.	II трим. 2012г.	III трим. 2012г.	IV трим. 2012г.	2012г.	I трим. 2013*г.	II трим. 2013*г.	III трим. 2013*г.	IV трим. 2013*г.	2013*г.	Ръст, %
Общо	609	552	559	679	2 399	549	561	521	576	2 207	- 8,0%
Къщи	446	359	381	455	1 641	394	391	347	388	1 520	- 7,4%
Жилищни блокове/ кооперации	83	93	100	126	402	89	106	94	88	377	- 6,2%
Сгради от смесен тип	28	35	28	43	134	25	27	25	29	106	- 20,9%
Общежития	1	-	-	2	3	1	2	2	5	10	233,2%
Вили	51	64	48	52	215	40	35	53	61	189	- 12,1%
Сгради за колективно домакинство	-	1	2	1	4	-	-	-	5	5	25,0%

Новопостроени жилищни сгради според вида на сградата

2011г. – 2013*г., бр.

*По предварителни данни на НСИ

Тенденция:
къщи намаление от 24.7%
Жилищни блокове- намаление от 26%
Вили намаление от 35%

	2011г.	2012г.	2013*г.
Сгради за колективно домакинство	7	4	5
Вили	291	215	189
Общежития	9	3	10
Сгради от смесен тип	115	134	106
Жилищни блокове	509	402	377
Къщи	2,018	1,641	1,520

Обща строителна активност 2013 г.

Друг изключително показателен факт е намаляването на платените такси за издаване на строителни разрешителни в София по данни на Дирекция „Архитектура и градоустройство“. Ситуацията и в останалите градове от страната е аналогична.

- Платени такси за издадени разрешителни:
- 2008 г. – 45 млн. лв.
- 2009 г. – 25 млн. лв.
- 2010 г. – 15 млн. лв.
- 2011 г. – 5 млн. лв.
- 2012 г. – 5,7 млн. лв.
- 2013г. 5.7 млн. лв.

Запазване на нивата на постъпления от платени такси за издадени разрешителни 2013 г. в сравнение с 2012 година .

Намалението през 2013 спрямо 2008 г. е в размер на 82%.

Обща строителна активност 2013 г.

Продължаваща тенденция на безработица в сектора на годишна база .

Сектора се характеризира със застаряваща работна сила с намаляваща конкурентоспособност. Кризата доведе до пренасочване на специализирана работна ръка към други подотрасли.

Тенденция на повишаване на цените на горивата, енергоносителите и на основните строителни материали. Повишени цени на енергийните източници и на общите строителни разходи.

Трайно установяване и задълбочаване на дъмпинг политика в бранша.

Смущение в пазарната среда на строителния бранш внася и трайната практика на строителния пазар да работят малки ,не регистрирани

Безработните в отрасъл „Строителство“ съставляват 11% от общия брои на безработни за страната . Ново регистрираните незаети за 46,2 хил. души, или има намаление от 9 % в сравнение със същият период на 2012 г. Промяната се дължи основно на сезонни фактори.

Според анализи на КСБ безработните в сектора са повече от 90 хил. души.

Анализът сочи, че не се наблюдават устойчиви процеси на възстановяване на пазара на труда в отрасъла.

Приоритетите остават оцеляването на бизнеса. Оптимистичните прогнози са изключително трудна задача, дори ако целта е само запазване на сегашните свити обеми на работа.

Прогнозата за 2014 г. все още има предпоставки за ръст на безработицата . Изхода е привличане на чужди инвестиции, които да създадат работещи предприятия, работни места и приходи в бюджета.

Обща строителна активност 2013 г.

- В рамките на извършените анализи за 2013 г. **Обявени обществени поръчки за отрасъл строителство** са 2891 бр. , +«проектиране и надзор» 836 бр.
- Както следва:
- „**Сградно строителство** „ 702 бр. обявени обществени поръчки на стойност 552 млн.лв.
- „**Инженерна и Ви К инфраструктура“**920бр. обявени обществени поръчки
- на стойност 3316 млн.лв
- **„Енергийна инфраструктура**“ 196 бр. обявени обществени поръчки на стойност 364 млн.лв.

Обща строителна активност 2013 г.

- **Сключени договори по обявени обществени** поръчки към 06.01 .2014 г. са 2538 на брой при обща стойност 4087 млн.лв. Увеличението в сравнение със същият период година по-рано е 25.9% на броя и 48.3% на стойността на сключените договори по обявени обществени поръчки.
- Разпределение на фирмите сключили договори по обявените обществени поръчки по критерии „Нетни приходи от продажби и персонал“ /брои сключени договори/Сключените договори за 2013 година са както следва:
- Сключени договори по обявени обществени поръчки от малки строителни фирми 985 бр.или 38.8% от общо сключените договора
- Сключените договори от средни строителни фирми 1139 бр.,или 44.9 % от общо сключилите договори .
- Сключени договори от големи строителни фирми 338 бр.,или 13.3% от общо сключените договора за деветмесечието на 2013 г..
- Сключени договори от нерегистрирани фирми в ЦПРС на КСБ общо 76 или 3,0 %
- **Тенденция**: Реалната ситуация при сключените договори по обявените обществени поръчки за 2013 в размер на 83.7% се изпълнява основно **от** малките и средни фирми , разбира се това се диктува от вида на обществената поръчка и изискванията към изпълнителя.
- Големите фирми изпълняват 13.3 % от сключените договори за 2013г.

Обща строителна активност 2013 г.

- Данните за произведената продукция отрасъл строителство за 2013 г. 11277 млн.лв.
- Стойността на сключените договори по обявени обществени поръчки за периода за 2013 година е в размер на 4087 млн.лв.
- Обема около 36.2 % се диктува от сключените договори по обществените поръчки.
- Останалата част от 63.8% са от други инвестиционни проекти.
- От тези сключени договори 72.1% от стойността по критерии „възложител „се финансира от общините .
- Останалата част се разпределя между Министерства и агенции, болници и учебни заведения , комунален сектор и други.

Приоритети в бъдеще

- Приоритети в бъдеще . **Основните проблеми на бранша са сведени до липсата на проекти, липсата на достатъчно публични средства, липсата на инвестиционен потенциал , за да се работи, печели , за да се откриват повече работни места и постигне устойчив растеж в дългосрочна перспектива**.
- До този момент прогрес българският строителен бранш да реализира строителство в чужбина няма.
- Държавата може да създаде условия за развитие на бизнеса ,а те са:

Създаване на условия за привличане на чужди инвестиции и насърчаване на частната инициатива.Евро парите не могат да бъдат панацея. Нужни са условия от страна на държавата , за да се разчита на «български пари «.

Перспективи : нужно е икономиката да заработи на по-високи обороти.

Очакванията са за следващият програмен период.

- Приоритетни за периода 2014 – 2020 г. ще бъдат обновлението и модернизацията на предприятията, интернационализация на бизнеса, зелена икономика и развитието на секторите иновации и приложни научни изследвани .

- Една от възможностите пред строителния бранш да поеме нагоре е нарастване на финансираните с публични средства проекти.
- КСБ упражнява мониторинг върху обществените поръчки, информация достигаща до Генерална дирекция „Регионална политика“ и Дирекция „Вътрешни услуги“ към ЕК. Целта на мониторинга е да се покажат слабостите при търговете, защото темата за обществените поръчки е приоритетна и на европейско ниво.
- Борбата срещу негативните явления при провеждането на обществените поръчки е една от задачите на Камарата на строителите в България

Предложения на Камарата на строителите в България

- **Предложения на Камарата на строителите в България**
- засилване на предварителния контрол при провеждането на обществените поръчки. Веднага след отварянето на тръжните предложения те трябва да бъдат публикувани в интернет. Публичността ще гарантира прозрачност и справедливост при провежданите процедури, защото дългият период за отваряне на документите създава предпоставки за тяхната манипулация.
- Типови договори –Те създават ясни правила и условия за по-малко бюрокрация. Посоката е една – Съответствие на нормативните документи за нуждите на конкретното време. КСБ е утвърден и търсен партньор от българските институции Ефективно противопоставяне на корупцията, стандартизация и типова документация и електронно управление.
- Типовите договори вече са съгласувани между ведомствено запозната е и ЕК ,очаква се приемането им.
- Прозрачност, дисциплина. Устойчиви системи за управление и контрол.
- Достатъчен брой готови проекти за инфраструктура.
- Укрепване капацитета на администрацията и бенефициентите.
- Това са някои от стъпките по които се работи в КСБ.

Приоритети на КСБ за 2014 година

- Да се приключи работата по три основни закона, а именно: Закона за устройство на територията, закона за строителството и Закона за обществените поръчки, и свързаните с тях изменения в Закона за Камарата на строителите.
- Посоката, в която ще работи КСБ е за създаване на честна и конкурентна пазарна среда чрез намаляване на административната тежест, бюрократичните процедури, повишаване на солидарността между фирмите в бранша, въвеждането на типови документи и процедури, регулиращи взаимоотношенията между участниците в строителния процес.
- КСБ ще участва активно в изработването и съгласуването на правилници и наредби, касаещи развитието на строителните отношения. Всичко това ще бъде насочено към възможността за реализация на малките и средните фирми в съответствие с политиката на КСБ.
- Наложително е да се започне работа по създаване на единна система на структура на СМР и на формиране на разходни норми. По този начин ще се създаде благоприятна среда за оценки на документация, а оттам и на избягване на съдебни процедури, които спъват строителния процес. Разбира се, трябва да се направи широко професионално обсъждане и да се формира максимално широко съгласие, за да има успех.
- Строителният бизнес трябва да създаде подходяща конкурентна среда, ясни правила за действие и отчетност, бързо разплащане на извършените работи, опростени процедури за разрешаване на възникнали спорове. Ясни отговорности и права на целия процес от участие-то в тръжните процедури до окончателното завършване и разплащане на обектите.

Надеждите са насочени към следващия програмен период 2014-2020 г.

Строителният сектор има потенциала да изведе напред икономиката, но отрицателният му прираст на практика забавя възстановяването от кризата.

- Реалните възможности чертаят инвестиции в зелена икономика и повече заложени средства в бюджета на държавата за публични инвестиции.
- Нужно е развитие на малкия и средния бизнес – гръбнакът на отрасъл „Строителство“, както и привличане на чужди инвестиции от страна на държавата.
- **Т**ърсенето на пазари в трети страни да стане държавна политика.